

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Τα κοινωνικοασφαλιστικά σας δικαιώματα

στη Γερμανία

Οι πληροφορίες που παρέχονται στον παρόντα οδηγό έχουν συνταχθεί και επικαιροποιηθεί σε στενή συνεργασία με τους εθνικούς αντιπροσώπους του συστήματος αμοιβαίας πληροφόρησης για την κοινωνική προστασία (MISSOC). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το δίκτυο MISSOC παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=815>

Ο παρών οδηγός παρέχει μια γενική περιγραφή του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που εφαρμόζεται στις αντίστοιχες χώρες. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται μέσω άλλων δημοσιεύσεων του δικτύου MISSOC, οι οποίες διατίθενται μέσω του παραπάνω συνδέσμου. Μπορείτε επίσης να επικοινωνείτε με τις αρμόδιες αρχές και τους φορείς που παρατίθενται στο παράρτημα I του παρόντος οδηγού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κάθε πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό της δεν φέρουν καμία ευθύνη κατ' οιονδήποτε τρόπο για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα δημοσίευση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση	4
Εισαγωγή.....	4
Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας	5
Χρηματοδότηση	6
Κεφάλαιο II: Η υγειονομική περίθαλψη.....	8
Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;	8
Τι καλύπτεται;	8
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;.....	10
Κεφάλαιο III: Παροχές ασθενείας σε χρήμα	12
Πότε δικαιούστε παροχές ασθενείας σε χρήμα;	12
Τι καλύπτεται;	12
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθενείας σε χρήμα;.....	12
Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας.....	14
Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;	14
Τι καλύπτεται;	14
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές μητρότητας και πατρότητας;	14
Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας.....	15
Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;	15
Τι καλύπτεται;	16
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές αναπηρίας;.....	16
Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος	17
Πότε δικαιούστε παροχές γήρατος;	17
Τι καλύπτεται;	18
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές γήρατος;.....	18
Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων	19
Πότε δικαιούστε επίδομα επιζώντων;	19
Τι καλύπτεται;	19
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές επιζώντων;	20
Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες.....	21
Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;	21
Τι καλύπτεται;	21
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών;	23
Κεφάλαιο IX: Οικογενειακά επιδόματα	24
Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;	24
Τι καλύπτεται;	25
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;	25
Κεφάλαιο X: Ανεργία	27
Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;	27
Τι καλύπτεται;	28
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές ανεργίας;	29
Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι διαβίωσης.....	30
Πότε δικαιούστε παροχές λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;	30
Τι καλύπτεται;	31
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;	31
Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια φροντίδα	32
Πότε δικαιούστε μακροχρόνια φροντίδα;	32
Τι καλύπτεται;	33
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια φροντίδα;	34
Παράρτημα: Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι	35

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση

Εισαγωγή

Το γερμανικό καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης περιλαμβάνει πέντε θεσμοθετημένους κλάδους: παροχές ασθενείας, μακροχρόνιας φροντίδας, συνταξιοδοτικής ασφάλισης, ασφάλισης κατά ατυχημάτων και ασφάλιση κατά της ανεργίας. Στο παρόν κεφάλαιο διευκρινίζεται ποιοι είναι οι φορείς ασφάλισης και οι ασφαλισμένοι σε καθέναν από αυτούς τους κλάδους, καθώς και ποιες είναι οι διαδικασίες εγγραφής και καταβολής εισφορών.

Η κοινωνική ασφάλιση των γεωργών, η ασφάλιση των βιοτεχνών και η κοινωνική ασφάλιση των καλλιτεχνών και των δημοσιογράφων-χρονογράφων δεν καλύπτονται από τον παρόντα οδηγό. Μπορείτε να λάβετε κάθε αναγκαία πληροφορία σχετικά με τα ανωτέρω από τους αρμόδιους ασφαλιστικούς οργανισμούς.

Έχουν δημιουργηθεί φορείς διασύνδεσης για τις σχέσεις με άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης. Σε περίπτωση προβλήματος ή ερωτήματος σχετικά με την κοινωνική ασφάλιση στη Γερμανία ή σε ένα ή περισσότερα άλλα κράτη μέλη, μπορείτε να απευθυνθείτε στον αρμόδιο φορέα διασύνδεσης.

Εξαιρουμένων ορισμένων επαγγελμάτων (για παράδειγμα, δημόσιοι υπάλληλοι, δικαστές και στρατιώτες), όλοι οι εργαζόμενοι υπόκεινται σε υποχρεωτική ασφάλιση. Αντίθετα, τα άτομα που ασκούν περιθωριακή δραστηριότητα με εισόδημα μέχρι 400 ευρώ το μήνα, καθώς και εργαζόμενοι με βραχυπρόθεσμες παροχές, που εργάζονται λιγότερες από 50 ημέρες κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους, εξαιρούνται από την ασφάλιση.

Η ασφάλιση ανεργίας επιτρέπει κατ' αρχήν την προαιρετική συνέχιση αυτή της ασφάλισης κατόπιν αίτησης του ενδιαφερομένου στην ομοσπονδιακή υπηρεσία απασχόλησης. Προς τούτο, πρέπει ο ενδιαφερόμενος, κατά τη διάρκεια των τελευταίων 24 μηνών πριν από την έναρξη ανεξάρτητης δραστηριότητας, να έχει συμπληρώσει 12 μήνες υποχρεωτικής ασφάλισης ή να λάμβανε επιδόματα ανεργίας κατά το ίδιο διάστημα. Για πληροφορίες ή συμβουλές, μπορείτε να αποταθείτε στα κατά τόπους γραφεία της υπηρεσίας απασχόλησης.

Εκτός από τους προαναφερόμενους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης, υπάρχει επίσης το κρατικό κοινωνικό βοήθημα, οι ελάχιστες παροχές προς αιτούντες εργασία, οι παροχές λόγω γήρατος και μειωμένων αποδοχών, καθώς και διάφορες οικογενειακές παροχές και στεγαστικά επιδόματα.

Διαδικασία εγγραφής

Μόλις ξεκινήσετε μια μισθωτή δραστηριότητα, ο εργοδότης σας αναλαμβάνει τις αναγκαίες διαδικασίες για την υπαγωγή σας στην κοινωνική ασφάλιση. Κατ' αρχάς θα εγγραφείτε στο ταμείο ασφάλισης ασθενείας (Krankenkasse), το οποίο θα ενημερώσει σχετικά τους φορείς μακροχρόνιας περίθαλψης, ασφάλισης συντάξεως και ασφάλισης ανεργίας. Θα σας δοθεί αριθμός κοινωνικής ασφάλισης (Versicherungsnummer) υπό

τον οποίο ο φορέας ασφάλισης συντάξεως θα καταχωρίσει το χρόνο ασφάλισής σας και τις αποδοχές επί των οποίων καταβάλλονται εισφορές.

Όταν αρχίσετε να εργάζεστε για πρώτη φορά, ο φορέας ασφάλισης συντάξεως θα σας χορηγήσει ταυτότητα κοινωνικής ασφάλισης (Sozialversicherungsausweis ή SV-Ausweis). Στην ταυτότητα αναγράφονται το επώνυμό σας, το πατρικό σας επώνυμο (κατά περίπτωση), το όνομά σας και ο αριθμός σας κοινωνικής ασφάλισης. Για ορισμένα επαγγέλματα (για παράδειγμα, στον τομέα των κατασκευών), έγγραφα πιστοποίησης της ταυτότητας (διαβατήριο, δελτίο ταυτότητας) πρέπει να επιδειχθούν κατά το ωράριο εργασίας. Θα ενημερωθείτε από τον εργοδότη σας.

Κάθε πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται νέος αριθμός ασφάλισης λαμβάνει άμεσα ειδοποίηση που το ενημερώνει ποιος φορέας ασφάλισης συντάξεως είναι υπεύθυνος στην περίπτωση του. Οι αυτοαπασχολούμενοι πρέπει να εγγραφούν οι ίδιοι στο αρμόδιο ταμείο ασθένειας.

Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας

Υποχρεωτική ασφάλιση συντάξεως

Η υποχρεωτική ασφάλιση ασθένειας (Gesetzliche Rentenversicherung) χορηγείται από το Ομοσπονδιακό ίδρυμα γερμανικής ασφάλισης σύνταξης (Deutsche Rentenversicherung Bund), τα περιφερειακά ιδρύματα της Γερμανικής ασφάλισης σύνταξης (Regionalträger der Deutschen Rentenversicherung), τη Γερμανική ασφάλιση σύνταξης για μεταλλωρύχους, σιδηροδρομικούς υπαλλήλους και ναυτικούς (Deutsche Rentenversicherung Knappschaft-Bahn-See) και τα ταμεία σύνταξης γήρατος για τους αγρότες (Landwirtschaftliche Alterskassen).

Υποχρεωτική ασφάλιση ασθένειας

Η υποχρεωτική ασφάλιση ασθένειας (Gesetzliche Krankenversicherung) παρέχεται από 145 περίπου ασφαλιστικά ταμεία, ορισμένα εκ των οποίων λειτουργούν σε περιφερειακό επίπεδο (π.χ. τοπικά ταμεία ασφάλισης ασθένειας, Ortskrankenkassen), ενώ άλλα σε εθνικό επίπεδο (π.χ. η πλειονότητα των επικουρικών ταμείων, Ersatzkassen). Τα ταμεία αυτά μπορούν να επιλεγούν ελεύθερα από το σύνολο των ασφαλισμένων ανεξάρτητα από το επάγγελμα ή τη θέση εργασίας τους στην επιχείρηση στην οποία εργάζονται (εξαιρούνται τα γεωργικά ταμεία για τους αγρότες). Εξαιρουμένων ορισμένων ειδικών κατηγοριών (π.χ. δημόσιοι υπάλληλοι, δικαστές, στρατιωτικοί), όλοι οι μισθωτοί υπόκεινται σε υποχρεωτική ασφάλιση, εκτός αν οι αποδοχές τους υπερβαίνουν το ανώτατο όριο δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια ενός έτους. Για τους ανήλικους εργαζόμενους ισχύουν ειδικοί κανόνες. Τα ταμεία ασφάλισης ασθένειας είναι υπεύθυνα για τη συλλογή όλων των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης για όλους τους κλάδους.

Υποχρεωτική ασφάλιση μακροχρόνιας φροντίδας

Κάθε υποχρεωτικό εκ του νόμου ταμείο ασθένειας διαθέτει το δικό του ταμείο ασφάλισης μακροχρόνιας φροντίδας το οποίο είναι ανεξάρτητα υπεύθυνο για τη χορήγηση παροχών σε δικαιούχους που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας. Όλοι οι ασφαλισμένοι σε υποχρεωτικό εκ του νόμου ταμείο ασφάλισης ασθένειας καλύπτονται από το ίδιο ταμείο σε περίπτωση που χρειαστούν μακροχρόνια φροντίδα. Οι ασφαλισμένοι σε ιδιωτικά ταμεία ασφάλισης ασθένειας οφείλουν αντιστοίχως να συνάπτουν ιδιωτικά ασφαλιστήρια συμβόλαια μακροχρόνιας φροντίδας. (Παρέχεται

επίσης η δυνατότητα προαιρετικής ασφάλισης για μακροχρόνια φροντίδα μέσω ιδιωτικών ασφαλιστικών φορέων).

Υποχρεωτική ασφάλιση για ατυχήματα

Οι φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της υποχρεωτικής ασφάλισης για ατυχήματα (*Gesetzliche Unfallversicherung*) είναι οι φορείς ασφάλισης ατυχημάτων για τον βιομηχανικό και τον αγροτικό κλάδο (*Berufsgenossenschaften*) και οι φορείς ασφάλισης ατυχημάτων του δημόσιου τομέα.

Υποχρεωτική ασφάλιση ανεργίας

Η υποχρεωτική ασφάλιση ανεργίας (*Gesetzliche Arbeitslosenversicherung*) εμπίπτει στην αρμοδιότητα της ομοσπονδιακής υπηρεσίας απασχόλησης (*Bundesagentur für Arbeit, BA*). Η BA περιλαμβάνει την κεντρική διοίκηση, τις περιφερειακές διευθύνσεις και τα τοπικά γραφεία. Η υποχρεωτική ασφάλιση ανεργίας εφαρμόζεται αυτοδικαίως και καλύπτει όλους τους μισθωτούς (εργάτες, υπαλλήλους, μαθητευόμενους και νέους με αναπηρίες).

Αυτοδιοίκηση

Οι επιμέρους κλάδοι της κοινωνικής ασφάλισης διοικούνται από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς σύμφωνα με την αρχή της αυτοδιοίκησης. Για το σκοπό αυτό οι ασφαλιστικοί οργανισμοί καθιερώνουν οργανισμούς αυτοδιοίκησης (συνεδριάσεων εκπροσώπων και συνεδριάσεων συμβουλίων ή διοικητικών συμβουλίων) στα οποία συμμετέχουν ισάριθμοι εκπρόσωποι εργοδοτών και ασφαλισμένων. Στον τομέα της ασφάλισης ανεργίας, οι εκπρόσωποι του δημόσιου τομέα συμμετέχουν ως τρίτοι. Τα μέλη των οργανισμών αυτοδιοίκησης εκλέγονται κάθε έξι έτη εκ περιτροπής από τους εργοδότες και τους ασφαλισμένους.

Εποπτεία

Οι αυτοδιοικούμενοι οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης φέρουν εις πέρας το έργο τους με δική τους ευθύνη, σύμφωνα με τους νόμους και την ειδάλλως ισχύουσα νομοθεσία. Υπόκεινται σε κρατικό έλεγχο, που πραγματοποιείται από την εποπτική αρχή. Οι ομοσπονδιακοί οργανισμοί ασφάλισης, των οποίων η δικαιοδοσία εκτείνεται σε περισσότερα από τρία ομόσπονδα κράτη υπόκεινται γενικά σε εποπτεία από την Ομοσπονδιακή υπηρεσία ασφαλίσεων (*Bundesversicherungsamt*). Οι άλλοι οργανισμοί ασφάλισης (σε επίπεδο ομόσπονδου κράτους) υπόκεινται σε εποπτεία από το ομόσπονδο κράτος όπου βρίσκονται. Ο οργανισμός ασφάλισής σας, σας ενημερώνει για το αρμόδιο εποπτικό όργανο. Όπου η Γερμανική συνταξιοδοτική ασφάλιση – Ομοσπονδιακό ίδρυμα είναι υπεύθυνη για τα βασικά θέματα και τις οριζόντιες λειτουργίες, η εποπτεία γενικά εκτελείται από το ομοσπονδιακό υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικών υποθέσεων, καθώς και από την Ομοσπονδιακή υπηρεσία ασφαλίσεων.

Χρηματοδότηση

Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης χρηματοδοτείται από τις εθνικές ασφαλιστικές εισφορές που καταβάλλουν οι εργοδότες και οι εργαζόμενοι και από τα γενικά φορολογικά έσοδα.

Ως εργαζόμενος, αν οι αποδοχές από τη δραστηριότητά σας υπερβαίνουν ένα ελάχιστο εισόδημα, υποχρεούστε να καταβάλλετε εισφορές για την ασφάλιση ασθένειας, μακροχρόνιας φροντίδας, ανεργίας και συντάξεως. Το ποσό των εισφορών σας για θεσμοθετημένη ασφαλιστική κάλυψη αποτελεί ποσοστό των αποδοχών σας. Ποσοστό 53% των εισφορών βαρύνει εσάς τον ίδιο και ποσοστό περίπου 47% τον εργοδότη σας. Αντίθετα, οι αυτοαπασχολούμενοι βαρύνονται με το σύνολο των εισφορών τους στην ασφάλιση ασθένειας, μακροχρόνιας φροντίδας και σύνταξης. Οι εισφορές στην ασφάλιση για ατυχήματα βαρύνει εξ ολοκλήρου τον εργοδότη.

Ο εργοδότης σας είναι υπεύθυνος για τον υπολογισμό και την καταβολή των εισφορών με την καταβολή του ημερομισθίου ή του μισθού σας. Παρακρατεί το δικό του ποσοστό εισφορών και καταβάλει το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών (δηλ. τις εισφορές ασθένειας, μακροχρόνιας περίθαλψης, συνταξιοδοτικές εισφορές και εισφορές ασφάλισης ανεργίας) στα νομοθετημένα ταμεία ασθένειας (ως πρακτορείο εισπράξεων) της επιλογής σας.

Οι συνολικές εισφορές στην ασφάλιση ασθένειας αντιστοιχούν σήμερα κατά μέσον όρο στο 15,5% των αποδοχών σας μέχρι ενός ποσού που ορίζεται κάθε χρόνο, το ανώτατο όριο υπολογισμού των εισφορών ήταν: 45.900 ευρώ ετησίως). Το 7,3% των εισφορών βαρύνει τον εργοδότη. Εάν οι χρηματοδοτικές απαιτήσεις των αντίστοιχων ταμείων ασφάλισης ασθένειας δεν καλύπτονται από την εισφορά που συνδέεται με το εισόδημα, τα ασφαλιστικά ταμεία έχουν τη δυνατότητα να επιβάλουν συμπληρωματική εισφορά μη συνδεόμενη με το εισόδημα. Εάν η μέση συμπληρωματική εισφορά της υποχρεωτικής ασφάλισης ασθένειας υπερβαίνει το 2% των αποδοχών σας για τις οποίες οφείλετε να καταβάλλετε εισφορές, τότε δικαιούστε κοινωνική αποζημίωση (*Sozialausgleich*).

Ο συντελεστής εισφοράς για την ασφάλιση μακροχρόνιας φροντίδας (*Pflegeversicherung*) ανέρχεται σε 1,95%. Οι γεννηθέντες από το 1940 και μετά άτεκνοι ασφαλισμένοι καταβάλλουν επιπλέον, από την ηλικία των 23 ετών, συμπληρωματική εισφορά 0,25%.

Το ανώτατο όριο της υποχρεωτικής ασφάλισης ασθένειας και της υποχρεωτικής ασφάλισης μακροχρόνιας φροντίδας ανερχόταν σε 50.850 ευρώ ετησίως.

Για τη γενική ασφάλιση συντάξεων, το συνολικό ποσό ανέρχεται σε 19,6% των αποδοχών μέχρι το ανώτατο όριο υπολογισμού των εισφορών (67.200 ευρώ τον χρόνο στα παλαιά ομόσπονδα κράτη και 57.600 ευρώ τον χρόνο στα νέα ομόσπονδα κράτη). Το ήμισυ των εισφορών βαρύνει γενικά τον εργοδότη.

Οι εισφορές στην ασφάλιση ανεργίας ανέρχονταν σε 3,0% των αποδοχών μέχρι το ανώτατο όριο υπολογισμού των εισφορών που ισχύει για την ασφάλιση ανεργίας. Το ήμισυ των εισφορών βαρύνει τον εργοδότη και το υπόλοιπο ήμισυ τον εργαζόμενο.

Δεν καταβάλλονται εισφορές για οικογενειακά επιδόματα (που χρηματοδοτούνται από κρατικούς πόρους).

Κεφάλαιο II: Η υγειονομική περίθαλψη

Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;

Όλοι οι πολίτες υποχρεούνται να ασφαρίζονται σε υποχρεωτικό ή ιδιωτικό φορέα ασφάλισης υγείας (εκτός εάν το εισόδημά τους υπερβαίνει το ανώτατο όριο των 50.850 ευρώ για υποχρεωτική ασφάλιση).

Παροχές δικαιούνται οι ακόλουθες κατηγορίες ασφαλισμένων:

- όσοι ασκούν αμειβόμενη δραστηριότητα ή παρακολουθούν επαγγελματική εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων των μαθητευόμενων,
- συνταξιούχοι με επαρκή περίοδο ασφάλισης,
- - άνεργοι που λαμβάνουν παροχές ασφάλισης ανεργίας
- άτομα με αναπηρίες σε προγράμματα προστατευόμενης απασχόλησης,
- άτομα που συμμετέχουν σε προγράμματα επαγγελματικής επανένταξης και όσοι εκπαιδεύονται για συγκεκριμένο τύπο απασχόλησης σε ειδικά κέντρα κατάρτισης με στόχο την υποστήριξη των νέων (Jugendhilfe),
- όσοι φοιτούν σε αναγνωρισμένα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης,
- οι αγρότες και τα βοηθούντα μέλη των οικογενειών τους,
- καλλιτέχνες και συγγραφείς,
- όσοι δεν θεμελιώνουν άλλα δικαιώματα στην παροχή υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης (υπό ορισμένες προϋποθέσεις).

Για το επίδομα αυτό δεν απαιτείται ελάχιστη περίοδος ασφάλισης.

Τι καλύπτεται;

Προληπτικές εξετάσεις

Στο πλαίσιο των μέτρων για την έγκαιρη διάγνωση των ασθενειών, εσείς και η οικογένειά σας δικαιούστε τις ακόλουθες προληπτικές ιατρικές εξετάσεις:

- εξετάσεις ανίχνευσης παιδικών ασθενειών μέχρι το τέλος του έκτου έτους, καθώς και από το δέκατο έτος.
- ετήσια εξέταση ανίχνευσης του καρκίνου στις γυναίκες από την ηλικία των 20 ετών και στους άνδρες από την ηλικία των 45 ετών.
- κάθε δύο χρόνια, για τους ασφαλισμένους από 35 ετών και άνω, γενικές ιατρικές εξετάσεις, ιδίως για την ανίχνευση καρδιαγγειακών παθήσεων, παθήσεων των νεφρών και του διαβήτη.

Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη

Όσο είσαστε ασφαλισμένοι, εσείς και τα μέλη της οικογένειάς σας δικαιούστε περίθαλψη από γενικούς γιατρούς, ειδικούς γιατρούς και οδοντιάτρους.

Ανά τρίμηνο ένας ενήλικας, πρέπει να καταβάλλει ειδικό φόρο (*Praxisgebühr*) ύψους 10 ευρώ, για κάθε πρώτη επίσκεψη σε γιατρό ή οδοντίατρο. Αυτός ο ειδικός φόρος

(*Praxisgebühr*) δεν χρειάζεται να καταβληθεί σε περίπτωση παραπεμπτικού από το γιατρό κατά τη διάρκεια του ίδιου τριμήνου, καθώς και για τον εξαμηνιαίο προληπτικό έλεγχο στον οδοντίατρο.

Φάρμακα, παραϊατρικές αγωγές και προθέσεις

Τα φάρμακα χορηγούνται με συνταγή συμβεβλημένου γιατρού και μπορούν να αγοραστούν από οποιοδήποτε φαρμακείο. Κατά κανόνα, για κάθε φάρμακο που αγοράζετε από το φαρμακείο πληρώνετε ένα συμπλήρωμα που αντιστοιχεί στο 10% της τιμής πώλησης, με ελάχιστο όριο τα 5 ευρώ και ανώτατο όριο τα 10 ευρώ. Το συμπλήρωμα δεν υπερβαίνει, ωστόσο, την τιμή του φαρμάκου. Τα φάρμακα για το κρυολόγημα και τη γρίπη, βαρύνουν εξ ολοκλήρου εσάς, περιλαμβανομένων των φαρμάκων για την αντιμετώπισή τους όπως φάρμακα για την αντιμετώπιση της ρινικής συμφόρησης, αναλγητικά, αντιβιοτικά και αποχρεμπτικά φάρμακα, θεραπείες του στόματος και του λαιμού, ενώ δεν περιλαμβάνονται τα φάρμακα αντιμετώπισης μυκητιασικών λοιμώξεων, τα καθαρτικά και τα φάρμακα κατά της ναυτίας.

Στην ασφαλιστική κάλυψη δεν περιλαμβάνονται επίσης φάρμακα με κύριο στόχο την ενίσχυση της ποιότητας ζωής. Ιδιαίτερως εξαιρούνται φάρμακα για την αντιμετώπιση της στυτικής δυσλειτουργίας, για την πρόκληση και αύξηση της σεξουαλικής ικανότητας, για τη διακοπή του καπνίσματος, την απώλεια βάρους ή τον περιορισμό της επιθυμίας λήψης τροφής, για τη ρύθμιση του σωματικού βάρους ή για τη βελτίωση του τριχωτού της κεφαλής. Προβλέπεται, πάντως, εξαίρεση καθώς το ασφαλιστικό ταμείο δεν καλύπτει την αγορά μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων. Για παράδειγμα, επιστρέφεται (μερικώς) το κόστος των φαρμάκων για παιδιά ηλικίας μέχρι 12 ετών που εμφανίζουν αναπτυξιακές αναπηρίες, καθώς και των φαρμακευτικών ειδών, τα οποία, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της κοινής ομοσπονδιακής επιτροπής (*Gemeinsamer Bundesausschuss*) χρησιμοποιούνται κατά κανόνα για τη θεραπεία σοβαρών ασθενειών.

Οι ασφαλισμένοι δικαιούνται επίσης παραϊατρικές αγωγές (φυσιοθεραπεία, λογοθεραπεία, εργασιοθεραπεία, περιποίηση των ποδιών, κ.λπ.). Οι ασφαλισμένοι υποχρεούνται ωστόσο να καταβάλλουν, επιπλέον των 10 ευρώ ανά συνταγή, ένα συμπλήρωμα ίσο με το 10% του κόστους.

Το ταμείο ασθένειας αναλαμβάνει επίσης το κόστος ιατρικώς απαραίτητων βοηθημάτων ακοής, άλλων συσκευών και προθέσεων, που αντιστοιχεί στις τιμές της σύμβασης, εφόσον είναι απαραίτητο, μέχρι ενός ορισμένου ποσού. Οι ενήλικες ασφαλισμένοι έχουν μόνο περιορισμένο δικαίωμα ως προς τα οπτικά βοηθήματα. Απαιτείται προηγούμενη έγκριση από το ταμείο ασφάλισης ασθενείας, για την παροχή βοηθημάτων και συσκευών, εφόσον δεν αντιπαρέρχεται από το ταμείο. Η πρόσθετη χρέωση για βοηθήματα και συσκευές αντιστοιχεί στο 10% της τιμής, με ελάχιστο όριο τα 5 ευρώ και ανώτατο όριο τα 10 ευρώ. Το συμπλήρωμα δεν υπερβαίνει, ωστόσο, την τιμή του προϊόντος που αγοράζετε. Η πρόσθετη χρέωση για βοηθήματα που προορίζονται για κατανάλωση περιορίζεται στα 10 ευρώ για το σύνολο της μηνιαίας παροχής, για αυτά τα βοηθήματα.

Οδοντιατρική περίθαλψη

. Τα ταμεία ασφάλισης ασθενείας παρέχουν πλήρη κάλυψη των ιατρικώς επιβεβλημένων θεραπειών συντήρησης και των χειρουργικών επεμβάσεων.

Όσον αφορά τα έξοδα ορθοδοντικής θεραπείας (πρόληψη και διόρθωση της κακής ευθυγράμμισης των σιαγόνων ή των δοντιών), η συμμετοχή του ασφαλισμένου είναι 20%. Το ποσό του 20% επιστρέφεται στον ασφαλισμένο από το ταμείο ασφάλισης

ασθενείας, μετά το τέλος της θεραπείας. Πλήρως καλύπτονται επίσης οι επιβεβλημένες ορθοδοντικές επεμβάσεις στις οποίες προβαίνουν ασφαλισμένοι ηλικίας κάτω των 18 ετών (σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ισχύει και για άτομα μεγαλύτερης ηλικίας).

Οι ασφαλισμένοι λαμβάνουν σχετικές με τη διάγνωση ενιαίες επιδοτήσεις για οδοντικές προθέσεις και στεφάνες, που αντιστοιχούν στο 50% του κόστους της ενιαίας πρότυπης φροντίδας (*Regelleistung*). Η ενιαία επιδότηση αυξάνεται με τη συνήθη αποδεδειγμένη πρόληψη. Εκτός της ενιαίας επιδότησης, οι ασφαλισμένοι με εισόδημα χαμηλότερο ενός συγκεκριμένου ορίου δικαιούνται αντίστοιχο αυτού της ιατρικώς απαραίτητης πρότυπης φροντίδας, χωρίς αδικαιολόγητες χρεώσεις.

Κατ' οίκον νοσηλευτική φροντίδα και οικιακή βοήθεια

Αν δεν είναι δυνατό να λάβετε τη φροντίδα και τη βοήθεια που χρειάζεστε σε περίπτωση ασθένειας από πρόσωπο που ζει στο σπίτι σας, το ταμείο ασθένειας, εκτός από την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, θα πληρώσει το κόστος κατ' οίκον νοσηλευτικής φροντίδας από ειδικευμένο πρόσωπο. Ωστόσο, το δικαίωμα αυτό υπάρχει μόνο αν απαιτείται, αλλά δεν είναι εφικτή, η θεραπεία σε νοσοκομείο ή αν η θεραπεία σε νοσοκομείο μπορεί να αποφευχθεί ή να συντομευτεί από κατ' οίκον φροντίδα. Κατ' αρχήν, η κατ' οίκον φροντίδα περιορίζεται σε τέσσερις εβδομάδες για κάθε περιστατικό ασθένειας.

Κατά κανόνα, το δικαίωμα οικιακής βοήθειας περιορίζεται σε τέσσερις εβδομάδες ανά επεισόδιο ασθένειας, όταν λόγω της ασθένειάς σας, δεν μπορείτε να ασχοληθείτε με το νοικοκυριό. Ωστόσο, αυτή η παροχή χορηγείται μόνον αν το νοικοκυριό σας περιλαμβάνει παιδί κάτω των 12 ετών ή ανάπηρο παιδί που δεν μπορεί να φροντίσει κανένας άλλος από το σπίτι σας.

Νοσοκομειακή περίθαλψη

Δικαιούστε να λάβετε κάθε νοσοκομειακή περίθαλψη που χρειάζεστε. Η αναγκαιότητα της νοσηλείας πρέπει να βεβαιώνεται από γιατρό. Εξαιρουμένης της περίπτωσης επείγοντος, πρέπει να έχετε προηγουμένως υποβάλει αίτηση στο ταμείο ασθένειας για την κάλυψη των εξόδων. Μέχρι τη συμπλήρωση 28 ημερών σε κάθε ημερολογιακό έτος, πρέπει να καταβάλετε συμμετοχή 10 ευρώ για κάθε ημέρα νοσηλείας.

Έξοδα μεταφοράς

Τα αναγκαία έξοδα μεταφοράς για τη λήψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να καλυφθούν εν όλω ή εν μέρει από το ταμείο ασθένειας. Οι ασφαλισμένοι καταβάλλουν οι ίδιοι το 10% των εξόδων μεταφοράς, με κατώτατο όριο τα 5 ευρώ και ανώτατο όριο τα 10 ευρώ ανά μεταφορά.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;

Πριν από την παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, πρέπει να επιδείξετε στο γιατρό την κάρτα σας ασφάλισης ασθένειας (*Krankenversicherungskarte*). Σε περίπτωση επείγοντος, ο γιατρός θα σας περιθάλψει χωρίς να ζητήσει την κάρτα, την οποία ωστόσο οφείλετε να προσκομίσετε εντός των επόμενων 10 ημερών.

Περίθαλψη παρέχεται από συμβεβλημένους γιατρούς και οδοντιάτρους – οι οποίοι αποτελούν το 90% του συνόλου των γιατρών και οδοντιάτρων –, μεταξύ των οποίων πρέπει να επιλέξετε πριν από την αγωγή ή στην αρχή κάθε ημερολογιακού τριμήνου.

Κατάλογος των γιατρών αυτών υπάρχει στα γραφεία του ταμείου ασθενείας σας.

Αν ο γιατρός σας κρίνει αναγκαίο να σας παραπέμψει σε ειδικό, σε πολυκλινική ή σε παρόμοιο φορέα, θα σας χορηγήσει το σχετικό παραπεμπτικό (Überweisungsschein).

Κεφάλαιο III: Παροχές ασθενείας σε χρήμα

Πότε δικαιούστε παροχές ασθενείας σε χρήμα;

Στη Γερμανία, όταν είστε εργαζόμενος και καθίστε ανίκανος προς εργασία λόγω ασθένειας, ο εργοδότης εξακολουθεί να σας καταβάλλει τον μισθό σας ανεξάρτητα από το εβδομαδιαίο ή μηνιαίο ωράριο εργασίας σας. Το δικαίωμα συνέχισης της καταβολής του μισθού σας (*Entgeltfortzahlung*) ισχύει μόνον εφόσον η εργασιακή σας σχέση έχει διαρκέσει τέσσερις εβδομάδες χωρίς διακοπή.

Τι καλύπτεται;

Κατά κανόνα, αν είστε ανίκανος για εργασία λόγω ασθένειας και χωρίς δική σας ευθύνη, ο εργοδότης σας θα εξακολουθήσει να καταβάλλει το μισθό σας τις πρώτες έξι εβδομάδες ανικανότητας.

Οι ασθενείς των οποίων ο μισθός δεν καταβάλλεται ή έπαψε να καταβάλλεται από τον εργοδότη τους, δικαιούνται την παροχή ασθενείας σε χρήμα (*Krankengeld*) που χορηγείται από το ταμείο ασθενείας. Το ύψος της παροχής ισούται με το 70% των συνήθων αποδοχών (*Regelentgelt*), αλλά δεν μπορεί να υπερβεί το 90% του καθαρού ποσού των συνήθων αποδοχών.

Οι παροχές ασθενείας σε χρήμα καταβάλλονται μέχρι το τέλος της περιόδου ανικανότητας για εργασία που καλύπτεται από ιατρικό πιστοποιητικό. Ωστόσο, οι παροχές ασθενείας σε χρήμα δεν μπορούν να καταβάλλονται για την ίδια ασθένεια για περισσότερες από 78 εβδομάδες εντός μιας τριετίας. Στο τέλος της τριετίας, ενδέχεται να εξεταστεί η καταβολή της παροχής για άλλη μία τριετία, υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Η χορήγηση άλλων παροχών, όπως αναπηρίας ή παροχών από το εξωτερικό, επιφέρει διακοπή ή μείωση της παροχής ασθενείας σε χρήμα.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθενείας σε χρήμα;

Εάν δεν είστε ικανός για εργασία, πρέπει να ενημερώσετε άμεσα τον εργοδότη σας για το γεγονός αυτό, καθώς και για την πιθανή διάρκεια της ανικανότητάς σας για εργασία.

Σε περίπτωση που η ανικανότητά σας προς εργασία διαρκεί περισσότερες από τρεις ημερολογιακές ημέρες, οφείλετε να προσκομίσετε στον εργοδότη σας πιστοποιητικό γιατρού, το αργότερο την τέταρτη ημέρα της ασθένειας. Το δικαίωμα στην παροχή ασθενείας σε χρήμα υφίσταται κατά κανόνα από την ημέρα που έπεται εκείνης κατά την οποία ο γιατρός έχει διαπιστώσει την ανικανότητά σας προς εργασία. Στο ιατρικό πιστοποιητικό, το οποίο πρέπει να προσκομίσετε στον εργοδότη σας, αναγράφεται η αναμενόμενη διάρκεια της ανικανότητάς σας προς εργασία.

Υποχρεούστε να ανταποκρίνεστε με συνέπεια όταν καλείστε να υποβληθείτε σε ιατρικές εξετάσεις. Κάθε απουσία για μη σοβαρό λόγο μπορεί να επιφέρει ακύρωση της παροχής ασθενείας.

Αν λαμβάνετε άλλες παροχές (σύνταξη, για παράδειγμα) ή αν η ασθένειά σας οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια, πρέπει να ειδοποιήσετε το ταμείο ασθένειας σας. Κατά τη διάρκεια της ανικανότητάς σας για εργασία, δεν πρέπει να φύγετε από την Γερμανία, χωρίς την έγκριση του ασφαλιστικού σας ταμείου. Σε διαφορετική περίπτωση, επέρχεται απώλεια των παροχών που λαμβάνετε.

Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθένειας σε περίπτωση ασθένειας του παιδιού σας

Εάν καλύπτεστε από υποχρεωτική ασφάλιση ασθένειας και το παιδί σας (έως την ηλικία των 12 ετών) έχει αρρωστήσει και (σύμφωνα με τη γνωμάτευση του γιατρού σας) χρειάζεται κάποιον για το φροντίσει, δικαιούστε επίδομα ασθένειας έως δέκα εργάσιμες ημέρες ανά ημερολογιακό έτος για κάθε παιδί (με ανώτατο όριο τις 25 εργάσιμες ημέρες συνολικά), εφόσον κανένα άλλο πρόσωπο του νοικοκυριού σας δεν είναι σε θέση να φροντίσει το άρρωστο παιδί.

Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας

Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;

Όλες οι γυναίκες που λαμβάνουν παροχές ασφάλισης ασθένειας σε είδος δικαιούνται εν γένει παροχές σε είδος κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης τους και μετά τον τοκετό.

Οι γυναίκες που καλύπτονται από την υποχρεωτική ασφάλιση ασθένειας λαμβάνουν επίδομα μητρότητας ύψους 13 ευρώ ανά ημερολογιακή ημέρα κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας καθώς και για την ημέρα του τοκετού, εφόσον δικαιούνται παροχές ασθένειας σε περίπτωση ανικανότητας προς εργασία ή εφόσον δεν λαμβάνουν καμία αποζημίωση κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας. Οι γυναίκες εργοδότες που δεν καλύπτονται από την υποχρεωτική ασφάλιση ασθένειας (π.χ. όσες διαθέτουν ιδιωτική ασφάλιση ή εκείνες που ασφαλίζονται υπό το καθεστώς της υποχρεωτικής ασφάλισης ασθένειας ως έλκουσες δικαίωμα («*familienversichert*»)) λαμβάνουν συνολικό επίδομα μητρότητας που ανέρχεται έως τα 210 ευρώ και καταβάλλεται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση.

Τι καλύπτεται;

Οι παροχές μητρότητας σε είδος περιλαμβάνουν:

- ιατρική περίθαλψη και βοήθεια μαιάς κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και μετά τον τοκετό·
- βοήθεια μαιάς κατά τον τοκετό και, εφόσον είναι αναγκαίο, βοήθεια γιατρού·
- φάρμακα, επιδέσμους και άλλα ιατρικά βοηθήματα και αγωγές·
- κάλυψη των εξόδων τοκετού σε νοσηλευτικό ίδρυμα·
- κατ' οίκον νοσηλευτική φροντίδα·
- οικογενειακή βοήθεια.

Το επίδομα μητρότητας καταβάλλεται έξι εβδομάδες πριν από τον τοκετό και οκτώ εβδομάδες μετά (12 εβδομάδες σε περίπτωση πρόωρης γέννησης ή γέννησης πολυδύμων). Σε περίπτωση πρόωρου τοκετού, στην άδεια μητρότητας μετά τον τοκετό προστίθενται οι ημέρες της άδειας που δεν κατέστη δυνατό να ληφθούν πριν από τον τοκετό. Το ποσό του εξαρτάται από τις αποδοχές σας, ωστόσο δεν μπορεί να υπερβεί τα 13 ευρώ ανά ημερολογιακή ημέρα. Η ενδεχόμενη διαφορά μεταξύ του ποσού του επιδόματος και των αποδοχών σας καταβάλλεται από τον εργοδότη σας.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές μητρότητας και πατρότητας;

Αν είστε έγκυος, πρέπει να αποκτήσετε την κάρτα μητρότητας (*Mutterschaftspass*), όπου αναφέρονται οι ιατρικές εξετάσεις που πρέπει να κάνετε.

Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας

Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;

Όλοι όσοι είναι ασφαλισμένοι στην υποχρεωτική ασφάλιση συντάξεων (ήτοι όλοι οι μισθωτοί και ορισμένες κατηγορίες αυτοαπασχολούμενων, με αποδοχές άνω του ελάχιστου εισοδήματος) είναι ασφαλισμένοι σε περίπτωση αναπηρίας.

Σύνταξη λόγω γενικής ανικανότητας βιοπορισμού (*Erwerbsminderung*)

Η σύνταξη αυτή χορηγείται αν ένας ασφαλισμένος, κατόπιν μείωσης της βιοποριστικής του ικανότητας για λόγους υγείας, δεν είναι πλέον σε θέση να ασκήσει δραστηριότητα υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς εργασίας για έξι τουλάχιστον ώρες (σύνταξη λόγω μερικής αναπηρίας) ή για τρεις ώρες τουλάχιστον (σύνταξη λόγω ολικής αναπηρίας).

Για να λάβετε αυτή τη σύνταξη, πρέπει να αποδείξετε ότι έχετε καταβάλει εισφορές κοινωνικής ασφάλισης τουλάχιστον 60 μηνών (ελάχιστος χρόνος ασφάλισης). Επιπλέον, πρέπει να αποδείξετε ότι καταβάλατε υποχρεωτικές εισφορές για τρία από τα τελευταία πέντε έτη πριν από την έναρξη της αναπηρίας. Αυτή η περίοδος μπορεί να παραταθεί, για παράδειγμα, από περιόδους ανικανότητας για εργασία, ανεργίας, εκπαίδευσης και ανατροφής παιδιών. Όταν ένας ασφαλισμένος πλήττεται από ολική ανικανότητα βιοπορισμού μέσα σε λιγότερο από έξι χρόνια μετά την ολοκλήρωση των σπουδών ή της κατάρτισής του, οι προϋποθέσεις ελάχιστου χρόνου ασφάλισης είναι πιο ελαστικές.

Σύνταξη λόγω μερικής αναπηρίας (*Erwerbsminderung*)

Για λόγους προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, οι ασφαλισμένοι μπορούν επίσης να αξιώσουν σύνταξη σε περίπτωση μερικής αναπηρίας, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπει το ασφαλιστικό δίκαιο, έχουν γεννηθεί πριν από τη 2α Ιανουαρίου 1961 και η μείωση της βιοποριστικής τους ικανότητας για λόγους υγείας τους εμποδίζει να εργάζονται για έξι τουλάχιστον ώρες ημερησίως στο τρέχον επάγγελμά τους ή σε άλλο, αποδεκτό από αυτούς επάγγελμα.

Όριο σώρευσης εισοδημάτων

Η άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας που σας εξασφαλίζει συμπληρωματικό εισόδημα μπορεί να οδηγήσει σε διακοπή της σύνταξής σας. Πρέπει, συνεπώς, να συμβουλευθείτε τον αρμόδιο συνταξιοδοτικό φορέα, προτού αναλάβετε μια τέτοια δραστηριότητα.

Ειδικοί κανόνες για τους εργάτες ορυχείων

Η ικανότητά σας για εργασία στα ορυχεία θεωρείται μειωμένη αν λόγω ασθένειας ή αναπηρίας δεν είστε πλέον σε θέση να ασκήσετε τις συνήθεις εργασίες ορυχείου ή παρόμοιες δραστηριότητες, εκτός αν προσληφθήκατε σε ισοδύναμη θέση εργασίας εκτός του τομέα των ορυχείων. Το πρόσθετα έσοδα από οικονομική δραστηριότητα μη ισοδύναμη με την προηγούμενή σας εργασία δεν έχουν επιπτώσεις στη σύνταξή σας.

Από την ηλικία των 50 ετών, οι εργάτες ορυχείων μπορούν να λάβουν σύνταξη, αν δεν ασκούν πλέον ισοδύναμη εργασία, από οικονομική άποψη, με εκείνη που ασκούσαν

προηγούμενως στο ορυχείο. Για το σκοπό αυτό, ωστόσο, πρέπει να έχουν συμπληρώσει ελάχιστο χρόνο ασφάλισης 25 ετών.

Μέτρα επανένταξης

Η νομοθεσία για τις συντάξεις ευνοεί την επανένταξη έναντι της σύνταξης. Όταν η βιοποριστική ικανότητα του ασφαλισμένου μπορεί να διατηρηθεί ή να βελτιωθεί μέσω μέτρων αποκατάστασης, ο οργανισμός ασφάλισης συντάξεων χορηγεί κατ' αρχάς στον ασφαλισμένο το ωφέλημα μέτρων ιατρικής ή επαγγελματικής αποκατάστασης παρά το ωφέλημα της σύνταξης.

Τι καλύπτεται;

Το ποσό της σύνταξης εξαρτάται από το ποσό των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης που έχετε καταβάλει καθ' όλη της διάρκεια της «ασφαλιστικής σας ζωής». Εκτός από τις περιόδους καταβολής εισφορών, άλλες περίοδοι κατά τις οποίες απαλλαγθήκατε από την καταβολή εισφορών ή καταβάλατε μειωμένες εισφορές μπορούν να επηρεάσουν τη σύνταξη προς τα άνω.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές αναπηρίας;

Καταρχήν, οι συντάξεις χορηγούνται μόνο κατόπιν αίτησης. Η αίτηση κατατίθεται στον αρμόδιο οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης.

Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος

Πότε δικαιούστε παροχές γήρατος;

Κάθε άτομο που υπάγεται στο νόμιμο καθεστώς ασφάλισης σύνταξης (ήτοι όλοι οι μισθωτοί και ορισμένες κατηγορίες αυτοαπασχολούμενων που το εισόδημά τους υπερβαίνει ένα ελάχιστο ποσό) καλύπτεται και από την ασφάλιση γήρατος.

Η σύνταξη γήρατος χορηγείται σε ανταπόδοση της εργασίας που προσφέρθηκε κατά τη διάρκεια της ενεργού ζωής. Υπόκειται σε προϋποθέσεις ηλικίας και ελάχιστου χρόνου ασφάλισης (η γενική ελάχιστη περίοδος ασφάλισης περιλαμβάνει πέντε έτη καταβολής εισφορών και εξομοιούμενες περιόδους).

Όλοι οι ημερολογιακοί μήνες κατά τους οποίους καταβάλατε εισφορές και ο χρόνος ανατροφής παιδιού κάτω των τριών ετών λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό των περιόδων ασφάλισης 5, 15 και 25 ετών. Για την περίοδο ασφάλισης 35 ετών, οι χρονικές περίοδοι που λαμβάνονται υπόψη είναι όλες αυτές που θεμελιώνουν δικαίωμα σε σύνταξη. Για παράδειγμα, λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος εκπαίδευσης και ο χρόνος ανατροφής παιδιών κάτω των δέκα ετών.

Αν, όταν φθάσετε την ηλικία συνταξιοδότησης, θέλετε απλώς να μειώσετε την επαγγελματική σας δραστηριότητα χωρίς να σταματήσετε να εργάζεστε εντελώς, μπορείτε να ζητήσετε μερική συνταξιοδότηση, δηλ. να λαμβάνετε μερική σύνταξη γήρατος (ένα τρίτο, ένα δεύτερο ή τα δύο τρίτα της πλήρους σύνταξης). Μπορείτε επίσης να μην ζητήσετε τη σύνταξή σας για το τρέχον διάστημα. Αν, στην ηλικία των 65 ετών, δεν ζητήσετε σύνταξη γήρατος ή ζητήσετε μερική σύνταξη, η πλήρης σύνταξη που θα σας χορηγηθεί εν καιρώ θα είναι προσαυξημένη κατά το 0,5% μηνιαίως (6% ετησίως) του ποσού της σύνταξης που δεν ζητήσατε να λάβετε.

Κανονική σύνταξη γήρατος (*Regelaltersrente*)

Η κανονική ηλικία συνταξιοδότησης αυξάνεται σταδιακά στα 67 έτη από το 2012 ως το 2029, ξεκινώντας από όσους γεννήθηκαν το 1947.

Για όσους γεννήθηκαν μετά το 1963, θα ισχύσει η κανονική ηλικία συνταξιοδότησης των 67 ετών. Οι ασφαλισμένοι που έχουν συμπληρώσει 45 έτη υποχρεωτικής ασφάλισης από περιόδους απασχόλησης, παροχής φροντίδας και ανατροφής τέκνων ηλικίας έως δέκα ετών διατηρούν το δικαίωμα να συνταξιοδοτηθούν στην ηλικία των 65 ετών χωρίς μειωμένη σύνταξη.

Η σώρευση με εισόδημα είναι δυνατή χωρίς περιορισμό στην κανονική σας σύνταξη γήρατος.

Πρόωρη σύνταξη

Η ηλικία πρόωρης συνταξιοδότησης θα προσαρμοστεί στη νέα κανονική ηλικία συνταξιοδότησης. Δεν προβλέπεται προσαρμογή, πάντως, για τύπους συντάξεων που καταργούνται. Για τις εν λόγω συντάξεις, η ηλικία των 65 ετών εξακολουθεί να είναι η κανονική ηλικία συνταξιοδότησης.

Αίτηση χορήγησης πρόωρης (μειωμένης) σύνταξης μπορεί να υποβληθεί από την ηλικία των 63 ετών εφόσον έχουν συμπληρωθεί 35 έτη συνταξιοδοτικής ασφάλισης.

Η σύνταξη γήρατος για άτομα με σοβαρή αναπηρία μπορεί να ζητηθεί από ασφαλισμένους που έχουν φθάσει την ηλικία των 65 ετών, έχουν αναγνωρισθεί ως άτομα με σοβαρή αναπηρία κατά την έναρξη της καταβολής της σύνταξης και έχουν συμπληρώσει ελάχιστο χρόνο ασφάλισης 35 ετών. Η πρόωρη σύνταξη αυτής της κατηγορίας μπορεί να καταβληθεί πρόωρα στην ηλικία των 62 ετών έναντι μείωσης του ποσού της.

Οι ασφαλισμένοι που έχουν γεννηθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 1952 μπορούν να ζητήσουν μειωμένη σύνταξη γήρατος στην ηλικία των 63 ετών εάν:

- έχουν συμπληρώσει την ελάχιστη περίοδο ασφάλισης των 15 ετών,
- κατέβαλαν υποχρεωτικές εισφορές για ασφαλισμένη απασχόληση ή εργασία επί οκτώ χρόνια κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας πριν από τη συνταξιοδότηση,
- είναι άνεργοι κατά τη συνταξιοδότηση,
- ήταν άνεργοι επί 52 εβδομάδες συνολικά μετά την ηλικία των 58 ετών και έξι μηνών ή αν εργάζονταν με μερική απασχόληση λόγω ηλικίας (*Altersteilzeitarbeit*) για 24 μήνες τουλάχιστον πριν από τη συνταξιοδότηση.

Ως αντιστάθμισμα για τη μεγαλύτερη διάρκεια χορήγησης των συντάξεων, η σύνταξη μειώνεται κατά 0,3% για κάθε μήνα χορήγησής της πριν από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης (σε περίπτωση καταβολής σύνταξης γήρατος σε άτομα με σοβαρή αναπηρία πριν από την ηλικία των 65 ετών).

Ειδικές διατάξεις έχουν εφαρμογή στους εργατές ορυχείων. Οι τελευταίοι μπορούν να λάβουν σύνταξη γήρατος στην ηλικία των 60 ετών και μετά από περίοδο ελάχιστης ασφάλισης 25 ετών.

Σύνταξη γήρατος για τις γυναίκες

Οι γυναίκες μπορούν να λάβουν μειωμένη σύνταξη γήρατος από την ηλικία των 60 ετών, εφόσον μπορούν να αποδείξουν ότι κατέβαλαν υποχρεωτικές εισφορές για περισσότερα από δέκα χρόνια μετά τη συμπλήρωση του 40ού έτους της ηλικίας τους. Ο ελάχιστος χρόνος ασφάλισης είναι 15 έτη. Ωστόσο, οι ασφαλισμένες που έχουν γεννηθεί από το 1952 και μετά δεν μπορούν πλέον να αξιώσουν την εν λόγω σύνταξη γήρατος.

Τι καλύπτεται;

Το ποσό της σύνταξης εξαρτάται κυρίως από το ποσό των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης που έχετε καταβάλει καθ' όλη της διάρκεια της «ασφαλιστικής σας ζωής». Εκτός από τις περιόδους καταβολής εισφορών, άλλες περίοδοι κατά τις οποίες απαλλαχθήκατε από την καταβολή εισφορών ή καταβάλατε μειωμένες εισφορές μπορούν να επηρεάσουν τη σύνταξη προς τα άνω.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές γήρατος;

Καταρχήν, οι συντάξεις χορηγούνται μόνο κατόπιν αίτησης. Η αίτηση κατατίθεται στον αρμόδιο οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης.

Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων

Πότε δικαιούστε επίδομα επιζώντων;

Κάθε άτομο που υπάγεται στο νόμιμο καθεστώς ασφάλισης σύνταξης (ήτοι όλοι οι μισθωτοί και ορισμένες κατηγορίες αυτοαπασχολούμενων που το εισόδημά τους υπερβαίνει ένα ελάχιστο ποσό) καλύπτεται και από την ασφάλιση θανάτου.

Σύνταξη χηρείας καταβάλλεται στον επιζώντα (ή την επιζώσα) σύζυγο, στον επιζώντα (ή την επιζώσα) σύντροφο δηλωμένης συμβίωσης, και σε ορισμένες περιπτώσεις στον διαζευγμένο (ή τη διαζευγμένη) σύζυγο.

Σύνταξη χηρείας δικαιούνται όσοι έχουν συμπληρώσει ελάχιστη περίοδο ασφάλισης πέντε ετών και εξομοιούμενες περιόδους. Η ελάχιστη περίοδος ασφάλισης μπορεί να θεωρηθεί συμπληρωμένη εάν ο ασφαλισμένος απεβίωσε συνεπεία εργατικού ατυχήματος ή λίγο μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης/κατάρτισης. Επιπλέον, ο επιζών (ή η επιζώσα) σύζυγος δικαιούται σύνταξη χηρείας εφόσον ο γάμος διήρκεσε ένα χρόνο τουλάχιστον.

Χορηγείται **σύνταξη ορφανού** μετά το θάνατο ασφαλισμένου σε παιδιά μέχρι 18 ετών. Το όριο ηλικίας μετατίθεται στα 27 έτη, αν το ορφανό πραγματοποιεί σχολική ή επαγγελματική εκπαίδευση, αν συμπληρώσει οικειοθελώς ένα έτος κοινωνικής ή οικολογικής εργασίας ή αν μια αναπηρία δεν του επιτρέπει να κερδίζει τα προς το ζην. Αν το ορφανό διακόψει τη σχολική ή την επαγγελματική του εκπαίδευση για την ολοκλήρωση στρατιωτικής ή νόμιμης πολιτικής θητείας, το δικαίωμα στη σύνταξη ορφανού παρατείνεται αντίστοιχα πέραν της ηλικίας των 27 ετών. Αν ένας από τους δύο γονείς βρίσκεται ακόμη εν ζωή, χορηγείται η μισή σύνταξη ορφανού· ολόκληρη η σύνταξη ορφανού χορηγείται όταν έχουν πεθάνει και οι δύο γονείς.

Τι καλύπτεται;

Σύνταξη χηρείας (Witwen-und Witwerrenten)

Η σύνταξη χήρας ή χήρου ανέρχεται στο 25% της πλήρους σύνταξης αναπηρίας (*Rente wegen voller Erwerbsminderung*) του αποθανόντος (ονομάζεται μικρή σύνταξη χήρας ή χήρου). Η καταβολή αυτής της παροχής περιορίζεται σε δύο χρόνια. Η σύνταξη προσαυξάνεται όταν ο δικαιούχος έχει συντηρούμενο τέκνο, όταν έχει φθάσει την ηλικία των 45 ετών (από το 2012 και μετά, το εν λόγω όριο ηλικίας αυξάνεται σταδιακά μέχρι την ηλικία των 47 ετών το 2029) ή όταν η βιοποριστική του ικανότητα έχει μειωθεί σε 55% (οπότε ονομάζεται μεγάλη σύνταξη χήρας ή χήρου). Οι χήρες ή οι χήροι που έχουν αναθρέψει παιδιά λαμβάνουν επιπλέον ένα συμπλήρωμα. Σε περίπτωση διαζυγίου, τα από κοινού αποκτηθέντα δικαιώματα σε ασφάλιση γήρατος και αναπηρίας διαιρούνται μεταξύ των πρώην συζύγων.

Διάσπαση της σύνταξης

Αντί να τους καταβάλλονται παροχές συζύγου και χήρου κατά τη συνήθη διαδικασία, οι σύζυγοι μπορούν, κατόπιν κοινής δήλωσης, να ζητήσουν τη διάσπαση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που απέκτησαν κατά την κοινή ζωή τους. Προς τούτο πρέπει να πληρείται μια προϋπόθεση: οι δύο σύζυγοι πρέπει να έχουν συμπληρώσει ο καθένας 25 χρόνια περιόδων που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα. Ο γάμος

πρέπει να έχει τελεστεί μετά την 31.12.01 ή/και οι δύο σύντροφοι θα πρέπει κατά την ανωτέρω ημερομηνία να ήταν κάτω των 40 ετών. Αν πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις, οι σύντροφοι στο πλαίσιο δηλωμένης συμβίωσης μπορούν επίσης να ζητήσουν διάσπαση της σύνταξης.

Σύνταξη ορφανού (Waisenrente)

Η σύνταξη ορφανού για ορφανά από έναν γονέα τέκνα ανέρχεται στο 10% της σύνταξης του θανόντα γονέα συν ένα συμπλήρωμα ορφανού. Για τα ορφανά και από τους δύο γονείς τέκνα, η σύνταξη ανέρχεται στο 20% των συντάξεων των θανόντων γονέων συν ένα συμπλήρωμα ορφανού. Η σύνταξη ορφανού μειώνεται κατά 10,8% κατ' ανώτατο όριο, εάν ο ασφαλισμένος απεβίωσε πριν από την ηλικία των 63 ετών.

Συνεκτίμηση του εισοδήματος

Για να καθοριστούν οι συντάξεις σε περίπτωση θανάτου, λαμβάνεται σε κάποιο βαθμό υπόψη το εισόδημα από επαγγελματική δραστηριότητα ή άλλο εισόδημα του δικαιούχου και, ενδεχομένως, το εισόδημά του από περιουσία. Η μηνιαία κατ' αποκοπή παροχή ανέρχεται επί του παρόντος σε 718,08 ευρώ στα παλαιά ομόσπονδα κράτη και σε 637,03 ευρώ στα νέα ομόσπονδα κράτη. Η παροχή προσαυξάνεται για κάθε παιδί που δικαιούται επίδομα ορφανού. Στην περίπτωση των συντάξεων ορφανού, το εισόδημα λαμβάνεται υπόψη μόνο αν το ορφανό είναι άνω των 18 ετών. Η μηνιαία κατ' αποκοπή σύνταξη ορφανού ανέρχεται επί του παρόντος σε 478,72 ευρώ στα παλαιά ομόσπονδα κράτη και σε 424,69 ευρώ στα νέα ομόσπονδα κράτη. Αν το εισόδημα καθεαυτό υπερβαίνει το καθορισμένο επίδομα, το 40% του εναπομένοντος καθαρού εισοδήματος καταλογίζεται στις συντάξεις χηρείας ή ορφανού.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές επιζώντων;

Καταρχήν, οι συντάξεις χορηγούνται μόνο κατόπιν αίτησης. Η αίτηση κατατίθεται στον αρμόδιο οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης.

Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες

Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;

Η ασφάλιση για ατυχήματα είναι υποχρεωτική ιδίως για τους εργάτες και τους καταρτιζόμενους. Άλλες κατηγορίες ατόμων που ασφαρίζονται υποχρεωτικά είναι οι εξής: παιδιά που φυλάσσονται σε παιδικό σταθμό ή από ειδικευμένα άτομα, μαθητές κατά τη διάρκεια της παρουσίας τους σε εκπαιδευτικό ίδρυμα γενικής εκπαίδευσης, τα άτομα που τελούν υπό επανένταξη/αποκατάσταση, καθώς και φοιτητές κατά τη διάρκεια των σπουδών τους σε ανώτατη σχολή. Για τους αυτοαπασχολούμενους δεν ισχύει, κατά κανόνα, υποχρέωση ασφάλισης, εκτός εάν ο σχετικός φορέας τους καλύπτει με ασφάλιση ατυχήματος μέσω ρητής διάταξης του καταστατικού του. Σε κάθε περίπτωση, οι αυτοαπασχολούμενοι μπορούν να υπάγονται σε ασφάλιση ατυχήματος, η οποία όμως γίνεται εθελοντικά.

Οι παροχές για ατυχήματα χορηγούνται αν επέλθει η ασφαλιστική περίπτωση. Ασφαλιστική περίπτωση είναι τα εργατικά ατυχήματα και οι επαγγελματικές ασθένειες.

Ως εργατικά ατυχήματα νοούνται όχι μόνο τα εργατικά ατυχήματα που συμβαίνουν κατά την άσκηση δραστηριότητας που καλύπτεται από ασφάλιση, αλλά και τα ατυχήματα που συμβαίνουν κατά τη διαδρομή από και προς την εργασία. Τα ατυχήματα, δηλαδή, που συμβαίνουν σε έναν ασφαλισμένο κατά τη μετάβαση στην εργασία του ή κατά την επιστροφή από την εργασία του. Επαγγελματικές ασθένειες είναι οι ασθένειες που αποκτά ένας ασφαλισμένος λόγω της δραστηριότητάς του που καλύπτεται από ασφάλιση και ορίζονται στο διάταγμα σχετικά με τις επαγγελματικές ασθένειες (κατάλογος με 73 αναγνωρισμένες ασθένειες). Υπάρχει επίσης δυνατότητα απόδειξης της επαγγελματικής φύσης ασθενειών που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο (μεικτό σύστημα).

Πρέπει να υπάρχει αιτιώδης σχέση ανάμεσα στην ασφαλισμένη δραστηριότητα και το ατύχημα/ασθένεια, καθώς και ανάμεσα στο ατύχημα/ασθένεια και τη βλάβη στην υγεία.

Τι καλύπτεται;

Μπορείτε να αξιώσετε τις ακόλουθες παροχές σε αντιστάθμιση της βλάβης της υγείας που προκάλεσε μια ασφαλιστική περίπτωση:

Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη

Η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη περιλαμβάνει τις πρώτες βοήθειες, την ιατρική φροντίδα, τα φάρμακα, τις παραϊατρικές θεραπείες και τα βοηθητικά μέσα, την κατ' οίκον φροντίδα και τις παροχές ιατρικής αποκατάστασης.

Παροχές για τη συμμετοχή στην ενεργό ζωή

Οι παροχές για τη συμμετοχή στην ενεργό ζωή περιλαμβάνουν κυρίως παροχές με στόχο τη διατήρηση ή την απόκτηση θέσης εργασίας, την αναζήτηση εργασίας, τις

περιόδους επαγγελματικής άσκησης, την προετοιμασία για ένα επάγγελμα, την βασική κατάρτιση και την επιμόρφωση, καθώς και τον επαγγελματικό αναπροσανατολισμό.

Παροχές για τη συμμετοχή στην κοινωνική ζωή

Στόχος αυτών των παροχών είναι η επανένταξη των ανθρώπων στην κοινωνική ζωή. Τα βοηθήματα αυτά έχουν συγκεκριμένα ως στόχο:

- την απόκτηση πρακτικών γνώσεων και δεξιοτήτων,
- την κατανόηση του περιβάλλοντος,
- την απόκτηση, συντήρηση και τον εξοπλισμό κατοικίας κατάλληλης για αναπήρους,
- την αυτόνομη ζωή σε κέντρο φιλοξενίας,
- τη συμμετοχή στην πολιτιστική και κοινωνική ζωή.

Συμπληρωματικές παροχές

Οι συμπληρωματικές παροχές αφορούν ιδίως την ομαδική άθληση στο πλαίσιο της αποκατάστασης κατόπιν σύστασης γιατρού και υπό ιατρική επίβλεψη, τα έξοδα μεταφοράς για την εκτέλεση της άθλησης, βοήθεια για τις μετακινήσεις και οικιακή βοήθεια, καθώς και έξοδα φύλαξης παιδιών.

Παροχές μακροχρόνιας φροντίδας

Αν χάσετε τη δυνατότητα αυτοεξυπηρέτησης μετά από επέλευση ασφαλιστικής περίπτωσης, δικαιούστε παροχές για φροντίδα ή ημερήσιο επίδομα φροντίδας (ακόμη και αν λαμβάνετε ήδη σύνταξη).

Αποζημίωση ατυχήματος και προσωρινές παροχές

Η αποζημίωση ατυχήματος σας χορηγείται κατά τη διάρκεια της ανικανότητας για εργασία. Ανέρχεται στο 80% των ακαθάριστων αποδοχών σας πριν από την εκδήλωση της ανικανότητας για εργασία και δεν μπορεί να υπερβεί τον καθαρό μισθό σας. Χορηγείται γενικά μετά το πέρας της περιόδου κατά την οποία εξακολουθείτε να λαμβάνετε το μισθό σας και καταρχήν καταβάλλεται για ανώτατη περίοδο 78 εβδομάδων. Η καταβολή της αποζημίωσης ατυχήματος ισχύει τουλάχιστον μέχρι να ολοκληρωθεί η περίθαλψή σας σε νοσοκομείο. Η παροχή αυτή διακόπτεται όταν σας χορηγηθεί σύνταξη λόγω εργατικού ατυχήματος.

Προσωρινή αποζημίωση χορηγείται κατά το διάστημα που λαμβάνετε παροχές για τη συμμετοχή στην επαγγελματική ζωή. Η αποζημίωση αυτή είναι κατά τι χαμηλότερη από την αποζημίωση ατυχήματος.

Σύνταξη

Αν, μετά από εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια, η βιοποριστική σας ικανότητα έχει μειωθεί τουλάχιστον κατά 20% για περισσότερες από 26 εβδομάδες μετά το ατύχημα ή την εκδήλωση της ασθένειας, τότε λαμβάνετε σύνταξη. Το ύψος της εξαρτάται από το ποσοστό μείωσης της βιοποριστικής σας ικανότητας, καθώς και από το ετήσιο εισόδημά σας από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας (εισόδημα των δώδεκα τελευταίων ημερολογιακών μηνών πριν από την επέλευση της ασφαλιστικής περίπτωσης).

Σύνταξη επιζώντος (Hinterbliebenenrenten)

Αν ο θάνατος του συζύγου σας οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια, λαμβάνετε σύνταξη επιζώντος. Η σύνταξη ανέρχεται στο 40% των ετήσιων αποδοχών του αποθανόντος, αν είστε 47 ετών ή περισσότερο, αν είστε ανίκανος να ασκήσετε επαγγελματική δραστηριότητα ή αν γενικότερα είστε ανίκανος για βιοπορισμό ή αν μεγαλώνετε παιδί που δικαιούται επίδομα ορφανού. Αν είστε νεότερος ή δεν μεγαλώνετε κανένα παιδί, λαμβάνετε για δύο χρόνια ετήσια σύνταξη ίση με το 30% των ετήσιων αποδοχών του αποθανόντος. Ωστόσο, η σύνταξη μπορεί να διατηρηθεί και πέραν της διετίας, είτε αν ο θάνατος επήλθε πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002 είτε αν οι σύζυγοι, εκ των οποίων ο ένας τουλάχιστον πρέπει να έχει γεννηθεί πριν από την 2α Ιανουαρίου 1962, παντρεύτηκαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002.

Τα παιδιά κάτω των 18 ετών λαμβάνουν σύνταξη ορφανού (Waisenrente). Ένα ορφανό από πατέρα ή μητέρα λαμβάνει το 20% των ετήσιων αποδοχών του ασφαλισμένου, ενώ ένα ορφανό από πατέρα και μητέρα λαμβάνει το 30% του ίδιου ποσού. Αν το παιδί σπουδάζει, η σύνταξη του χορηγείται μέχρι την ηλικία των 27 ετών.

Αν ο δικαιούχος της σύνταξης έχει δικά του εισοδήματα, ενδέχεται να αφαιρεθεί από τη σύνταξη το ισόποσο αυτών των εισοδημάτων.

Εφάπαξ καταβολή

Μια εφάπαξ καταβολή (*Abfindung*) μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να αντικαταστήσει τη σύνταξη.

Επίδομα θανάτου

Σε περίπτωση θανάτου λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, χορηγείται βοήθημα θανάτου (*Sterbegeld*) στο πρόσωπο που αναλαμβάνει την κηδεία. Το ποσό αυτού του επιδόματος αντιστοιχεί στο 1/7 του ποσού αναφοράς (παλαιά ομόσπονδα κράτη: 4.500 ευρώ – νέα ομόσπονδα κράτη: 3.840 ευρώ).

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών;

Ο αρμόδιος φορέας ασφάλισης για τα εργατικά ατυχήματα είναι αυτός που καθορίζει εάν ένα ατύχημα συνιστά γεγονός που καλύπτεται από ασφάλιση και εάν θεμελιώνει δικαίωμα σε παροχές. Δεν απαιτείται να υποβάλετε ο ίδιος αίτηση. Ο εργοδότης σας είναι υποχρεωμένος να δηλώνει κάθε ατύχημα στον φορέα ασφάλισης για τα εργατικά ατυχήματα.

Σε περίπτωση ατυχήματος, πρέπει να επισκεφθείτε ειδικό ιατρό (*Durchgangsarzt*) διορισμένο από τον φορέα ασφάλισης για τα εργατικά ατυχήματα. Ο εν λόγω ιατρός αποφασίζει την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη που θα λάβετε σε συνεργασία με τον αρμόδιο φορέα ασφάλισης για τα εργατικά ατυχήματα.

Κεφάλαιο ΙΧ: Οικογενειακά επιδόματα

Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;

Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που αναφέρονται κατωτέρω, κάθε πρόσωπο που κατοικεί στη Γερμανία δικαιούται επίδομα τέκνου (*Kindergeld*) και γονικό επίδομα (*Elterngeld*) για τα δικά του τέκνα, για θετά τέκνα ή για τέκνα του/της συζύγου. Για τη θεμελίωση του δικαιώματος στο επίδομα τέκνου λαμβάνεται επίσης υπόψη η ύπαρξη εγγονών ή παιδιών υπό αναδοχή που ζουν στο ίδιο νοικοκυριό.

Επίδομα τέκνου

Επίδομα τέκνου χορηγείται για όλα τα παιδιά έως την ηλικία των 18 ετών. Μετά την ηλικία, ένα παιδί εξακολουθεί να δικαιούται το εν λόγω επίδομα εφόσον:

- δεν έχει φθάσει ακόμη την ηλικία των 21 ετών, δεν έχει συνάψει σχέση εργασίας και έχει δηλωθεί ως αναζητών εργασίας σε γραφείο διαμεσολάβησης για την εξεύρεση εργασίας στη Γερμανία ή σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία·
- δεν έχει φθάσει ακόμη την ηλικία των 25 ετών και ακολουθεί ακόμη σχολική ή επαγγελματική εκπαίδευση ή βρίσκεται σε μεταβατικό στάδιο (διάρκειας έως τεσσάρων μηνών) μεταξύ δύο περιόδων επαγγελματικής εκπαίδευσης ή σπουδών ή συμμετέχει σε εθελοντική υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις § 32 παράγραφος 4 πρόταση 1 Αρ. 2 γράμμα δ του νόμου περί φορολογίας εισοδήματος (*EStG*) ή που αδυνατούν να ξεκινήσουν ή να συνεχίσουν την επαγγελματική κατάρτιση λόγω της απουσίας κέντρων επαγγελματικής κατάρτισης·
- δεν μπορεί να αυτοεξυπηρετηθεί λόγω φυσικής, διανοητικής ή ψυχικής αναπηρίας που αποκτήθηκε προτού φθάσει την ηλικία των 25 ετών.

Τα ενήλικα τέκνα μπορούν να συμπεριληφθούν μόνο μετά την ολοκλήρωση του πρώτου έτους επαγγελματικής κατάρτισης, εφόσον δεν εργάζονται. Εργασία έως 20 ώρες κανονικής διάρκειας εβδομαδιαίου ωραρίου εργασίας, επαγγελματική εκπαίδευση ή απασχόληση μηδανινής διάρκειας, είναι αποδεκτή.

Αν το τέκνο έχει υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία ή εναλλακτική θητεία, είναι δυνατή η καταβολή επιδόματος τέκνου για παιδιά που παρακολουθούν κατάρτιση ή βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο, ή για παιδιά που αναζητούν εργασία πέραν των προαναφερθέντων ηλικιακών ορίων. Σε αυτή την περίπτωση, η λήξη της περιόδου που λαμβάνεται υπόψη εξαρτάται από τη διάρκεια της παροχής των εν λόγω υπηρεσιών. Το επίδομα τέκνου δεν καταβάλλεται πάντως κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής ή εναλλακτικής θητείας.

Δεν δικαιούνται επίδομα τέκνου τα παιδιά για τα οποία εσείς, ο σύζυγος ή άλλο άτομο με το οποίο το παιδί έχει σχέση γονέα/παιδιού, λαμβάνετε παροχές ισοδύναμες με το εν λόγω επίδομα.

Γονικό επίδομα (*Elterngeld*)

Το γονικό επίδομα καταβάλλεται στη μητέρα ή/και στον πατέρα, με τον όρο ότι οι γονείς μοιράζονται το ίδιο νοικοκυριό με το παιδί, το οποίο ανατρέφουν οι ίδιοι. Ο γονέας λαμβάνει το εν λόγω επίδομα εφόσον ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα η οποία δεν υπερβαίνει τις τριάντα ώρες την εβδομάδα. Το επίδομα μπορεί να καταβάλλεται μέχρι το παιδί να φθάσει την ηλικία των 14 μηνών.

Σύζυγοι ή σύντροφοι που φροντίζουν τέκνο μετά τη γέννησή του (ακόμη κι αν δεν είναι δικό τους) δικαιούνται γονικό επίδομα υπό τις ίδιες προϋποθέσεις. Το ίδιο ισχύει για συγγενείς έως τρίτου βαθμού, σε περίπτωση που οι γονείς λόγω προβλημάτων (ασθένεια, αναπηρία ή θάνατος) δεν μπορούν να φροντίσουν οι ίδιοι το παιδί τους. Γονικό επίδομα μπορεί να καταβληθεί μέχρι 14 μήνες κατ' ανώτατο όριο για θετά παιδιά και για παιδιά που εγκαθίστανται στο σπίτι με σκοπό την υιοθεσία. Η περίοδος των 14 μηνών αρχίζει από την στιγμή της εγκατάστασης του παιδιού στο σπίτι. Το δικαίωμα παύει όταν το παιδί συμπληρώσει την ηλικία των οκτώ ετών.

Τι καλύπτεται;

Επίδομα τέκνου

Το επίδομα τέκνου ανέρχεται στα 184 ευρώ για τα πρώτα δύο παιδιά, στα 190 ευρώ για το τρίτο παιδί και στα 215 ευρώ για το τέταρτο και τα επόμενα παιδιά.

Γονικό επίδομα

Οι γονείς δικαιούνται γονικό επίδομα για δύο μήνες το λιγότερο (ελάχιστος χρόνος αναφοράς) και για δώδεκα μήνες το μέγιστο. Αμφότεροι οι γονείς δικαιούνται κατά κανόνα από κοινού συνολικά δώδεκα μηνιαίες δόσεις, οι οποίες καταβάλλονται για κάθε μήνα ηλικίας του παιδιού. Δικαιούνται δύο ακόμη μηνιαίες δόσεις, εάν και οι δύο λαμβάνουν το γονικό επίδομα και τα έσοδά τους είναι μειωμένα για δύο τουλάχιστον μήνες (κοινοί μήνες). Οι μονογονεϊκές οικογένειες δικαιούνται γονικό επίδομα ως αντισταθμιστικό εισόδημα για διάστημα μέχρι 14 μήνες.

Το γονικό επίδομα (*Elterngeld*) αντισταθμίζει κατά κανόνα το 67% του προσαρμοσμένου καθαρού εισοδήματος. Με καθαρό εισόδημα πριν τον τοκετό μεγαλύτερο από 1.200 ευρώ το ποσοστό υποκατάστασης εισοδήματος μειώνεται σταδιακά στο 65%. Για άτομα με χαμηλά εισοδήματα, το ποσοστό αντιστάθμισης φτάνει στο 100%. Σε απόλυτους αριθμούς το γονικό επίδομα ανέρχεται σε τουλάχιστον 300 ευρώ (ανεξαρτήτως εισοδήματος) και μέχρι 1.800 ευρώ το μήνα. Οι πολύτεκνες οικογένειες με μικρά παιδιά λαμβάνουν ειδικό επίδομα το οποίο ισούται με το 10% του γονικού επιδόματος που δικαιούνται, και αντιστοιχεί σε τουλάχιστον 75 ευρώ τον μήνα.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;

Το επίδομα τέκνου χορηγείται μόνο κατόπιν γραπτής αίτησης. Το έντυπο αίτησης διατίθεται από την υπηρεσία απασχόλησης (ταμείο οικογενειακών επιδομάτων). Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε τον δικτυακό τόπο <http://www.familienkasse.de>.

Η υπηρεσία απασχόλησης (ταμείο οικογενειακών επιδομάτων) καταβάλλει τα επιδόματα στον τραπεζικό λογαριασμό που έχει ορίσει ο δικαιούχος κατά τη διάρκεια του μήνα για τον οποίο έχουν καθοριστεί.

Υποχρεούστε να ενημερώσετε με δική σας πρωτοβουλία και χωρίς καθυστέρηση την υπηρεσία απασχόλησης για κάθε αλλαγή στα στοιχεία που έχετε δηλώσει στην αίτηση, η οποία μπορεί να επηρεάσει το δικαίωμά σας στο επίδομα τέκνου (για παράδειγμα, ολοκλήρωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης ενός παιδιού).

Τα ταμεία που είναι αρμόδια για την καταβολή του επιδόματος τέκνου διαφέρουν ανάλογα με τον τόπο διαμονής σας. Το αρμόδιο ταμείο θα σας παράσχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες. Για να εντοπίσετε τον αρμόδιο φορέα επισκεφθείτε τον δικτυακό τόπο <http://www.familien-wegweiser-regional.de/Kindergeld.113.0.html>.

Το γονικό επίδομα χορηγείται μόνο κατόπιν γραπτής αίτησης. Αρμόδια για την εξέταση της αίτησής σας και την καταβολή του επιδόματος είναι τα γραφεία γονικού επιδόματος. Η υπηρεσία αυτή παρέχεται από διαφορετικές υπηρεσίες ανάλογα με το *Bundesland* στο οποίο ζείτε. Για να εντοπίσετε την αρμόδια για την περίπτωσή σας υπηρεσία χορήγησης γονικού επιδόματος και να προμηθευτείτε τα έντυπα των αιτήσεων επισκεφθείτε τον δικτυακό τόπο <http://www.familien-wegweiser-regional.de/Elterngeld.73.0.html>.

Κεφάλαιο X: Ανεργία

Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;

Τακτική παροχή ανεργίας

Κατ' αρχήν, αν είστε μισθωτός ή μαθητευόμενος και χάσετε την εργασία σας, δικαιούστε παροχή ανεργίας, εφόσον:

- έχετε δηλώσει στο γραφείο απασχόλησης ότι είστε άνεργος και έχετε υποβάλει αίτηση για τη χορήγηση της παροχής·
- είστε άνεργος ή ασκείτε δραστηριότητα για λιγότερες από δεκαπέντε ώρες την εβδομάδα·
- είστε διαθέσιμος για εργασία, δηλ. είστε ικανός προς εργασία και πρόθυμος να δεχτείτε κάθε κατάλληλη εργασία που θα σας προταθεί ή αναζητάτε ο ίδιος ενεργά θέση απασχόλησης·
- έχετε συμπληρώσει τον ελάχιστο απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης ώστε να δικαιούστε επίδομα ανεργίας, δηλαδή έχετε ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα υποκείμενη σε καταβολή εισφορών για δώδεκα τουλάχιστον μήνες τα δύο τελευταία χρόνια. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, και μέχρι τον Ιούλιο του 2012, αρκούν έξι μήνες προκειμένου να πληρούται το κριτήριο του ελάχιστου απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης.

Κατά την περίοδο ανεργίας, οφείλετε να αξιοποιείτε κάθε δυνατότητα για να βρείτε εργασία. Πρέπει να ανταποκρίνεστε στα καθήκοντα που αναφέρονται στη συμφωνία ένταξης την οποία έχει υπογράψει μαζί σας η υπηρεσία απασχόλησης.

Η παροχή χορηγείται ύστερα από δώδεκα εβδομάδες (*Sperrzeit*) εάν, χωρίς σοβαρό λόγο:

- αποχωρήσατε ο ίδιος από την εργασία σας·
- αρνηθείτε εργασία που σας προταθεί από την υπηρεσία απασχόλησης·
- αρνηθείτε να συμμετάσχετε σε λογική δράση επαγγελματικής ένταξης·
- αγνοήσατε αίτημα προσέλευσης στην υπηρεσία απασχόλησης ή δεν έχετε εγγραφεί αμέσως ως αιτών εργασία.

Ελάχιστες παροχές για τα άτομα που αναζητούν εργασία (παροχή ανεργίας II / επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας)

Μετά τη χορήγηση παροχής ανεργίας ή επιπλέον αυτού, μπορείτε να λάβετε παροχή ανεργίας τύπου II, εάν:

- είστε ικανός για εργασία,
- είστε άπορος,
- είστε μεταξύ 15 και 65 ετών (ή έχετε συμπληρώσει διαφορετικό προβλεπόμενο όριο ηλικίας σύμφωνα με την παράγραφο 7α του βιβλίου II του Κοινωνικού Κώδικα (*Sozialgesetzbuch, SGB II*), και
- η συνήθης κατοικία σας βρίσκεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Οι ανίκανοι προς εργασία δικαιούχοι που ζουν μαζί με άπορο δικαιούχο ικανό προς εργασία και διέπονται από σχέση αμοιβαίας υποχρέωσης για την από κοινού κάλυψη

των αναγκών διαβίωσής τους (*Bedarfsgemeinschaft*) δικαιούνται επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας για να καλύψουν τις ανάγκες τους, υπό τον όρο ότι δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των ατόμων που αναφέρονται στο βιβλίο XII του κοινωνικού κώδικα (*Sozialgesetzbuch, SGB XII*).

Τι καλύπτεται;

Τακτική παροχή ανεργίας

Το ύψος των παροχών εξαρτάται από τον μισθό σας, τη φορολογική κλίμακα που αναγράφεται στη φορολογική σας καρτέλα και από το εάν έχετε ή όχι παιδιά.

Για τον υπολογισμό της παροχής λαμβάνεται υπόψη το μέσο ημερομίσθιο κατά τον τελευταίο χρόνο. Η παροχή μπορεί να φτάσει κατ' ανώτατο όριο τα 5.500 ευρώ τον μήνα στα παλαιά ομόσπονδα κράτη και τα 4.800 ευρώ τον μήνα στα νέα ομόσπονδα κράτη.

Οι δικαιούχοι με παιδιά λαμβάνουν το 67% των καθαρών αποδοχών, ενώ οι δικαιούχοι χωρίς παιδιά το 60% των καθαρών αποδοχών.

Η διάρκεια των παροχών εξαρτάται από την περίοδο εισφορών και την ηλικία με μέγιστη διάρκεια τους 24 μήνες. Κυμαίνεται από έξι μήνες για όσους υπάγονταν σε υποχρέωση ασφάλισης για 12 μήνες μέχρι τους 24 μήνες κατ' ανώτατο όριο για τους ηλικιωμένους που υπάγονταν σε υποχρέωση ασφάλισης για 48 μήνες. Η διάρκεια των παροχών κυμαίνεται από τρεις έως πέντε μήνες όταν συντρέχουν ειδικές περιστάσεις, μετά την περάτωση δοκιμαστικής περιόδου απασχόλησης διάρκειας έξι έως δέκα μηνών. Η σχετική πρόβλεψη ισχύει έως τον Ιούλιο του 2012.

Ελάχιστες παροχές για τα άτομα που αναζητούν εργασία (παροχή ανεργίας II / επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας)

Οι ελάχιστες παροχές για τα άτομα που αναζητούν εργασία είναι ένα βοήθημα κοινωνικής πρόνοιας το οποίο εξαρτάται από τους πόρους του δικαιούχου και αποσκοπεί στην κάλυψη των αναγκών του. Το ύψος του εν λόγω βοηθήματος καθορίζεται σύμφωνα με την κοινωνική πρόνοια, προκειμένου να διασφαλίζεται ένα επίπεδο και κοινωνικοπολιτιστικών συνθηκών διαβίωσης. Το αναγκαίο επίπεδο διαβίωσης καθορίζεται σύμφωνα με τις «κανονιστικές απαιτήσεις» (*Regelbedarfe*) σε επίπεδο ομοσπονδίας που είναι οι ίδιες για ολόκληρη τη Γερμανία. Οι πραγματικές δαπάνες στέγασης και θέρμανσης καλύπτονται πλήρως εφόσον είναι εύλογες. Η ισχύουσα συνήθης απαίτηση αποτελεί κατ' αποκοπή ποσό το οποίο χορηγείται για την κάλυψη των δαπανών διατροφής, προσωπικής υγιεινής, οικιακού εξοπλισμού και προσωπικών αναγκών της καθημερινής ζωής. Επιπλέον, μπορούν να αναγνωρίζονται «συμπληρωματικές απαιτήσεις» (*Mehrbedarfe*) (π.χ. για διατροφή ή μονογονεϊκές οικογένειες κ.λπ.), καθώς και να χορηγούνται ειδικά επιδόματα. Από 1ης Ιανουαρίου 2011 έχει αναδιοργανωθεί το καθεστώς περί ελάχιστων πόρων διαβίωσης από πλευράς κοινωνικοπολιτιστικών συνθηκών για τα παιδιά, τα νεαρά άτομα και τους νέους ενήλικες (η λεγόμενη «εκπαιδευτική δέσμη»). Μέσω της δέσμης αυτής, λαμβάνονται υπόψη ανάγκες που συνδέονται με σχολικές εκδρομές, προσωπικές σχολικές προμήθειες, παροχή γευμάτων, σχολική μεταφορά, αθλητικές δραστηριότητες, πολιτιστικές δραστηριότητες και δραστηριότητες ψυχαγωγίας και, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, μαθησιακή βοήθεια.

Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη θεμελίωση του δικαιώματος, η διάρκεια καταβολής των ελάχιστων παροχών για τα άτομα που αναζητούν εργασία είναι καταρχήν αορίστου χρόνου. Κατά κανόνα, πάντως, η παροχή χορηγείται αρχικά για έξι μήνες. Ακολούθως, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να αποδείξει εκ νέου ότι θεμελιώνει το σχετικό δικαίωμα.

Άλλες παροχές

Για όσο διάστημα είστε άνεργος, το καθεστώς ασφάλισης ανεργίας καταβάλλει στο όνομά σας :

- τις εισφορές για την ασφάλιση ασθένειας. Σχετικά με τη λήψη των παροχών, ισχύουν οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στην ενότητα υγειονομική περίθαλψη.
- τις εισφορές για την ασφάλιση μακροχρόνιας φροντίδας
- τις εισφορές στο υποχρεωτικό καθεστώς ασφάλισης συντάξεως.

Όσο καιρό λαμβάνετε παροχές ανεργίας, είστε επίσης ασφαλισμένος κατά ορισμένων ατυχημάτων.

Στη Γερμανία η νομοθεσία δεν προβλέπει παροχές προσύνταξης. Ωστόσο, οι συλλογικές συμβάσεις σε πολλούς κλάδους προβλέπουν διατάξεις σχετικά με την προσύνταξη.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές ανεργίας;

Τακτική παροχή ανεργίας

Για να λάβετε την παροχή, πρέπει να έχετε δηλώσει ότι είστε άνεργος στο γραφείο απασχόλησης και να έχετε υποβάλει αίτηση χορήγησης επιδόματος.

Υποχρεούστε να γνωστοποιείτε άμεσα κάθε αλλαγή της προσωπικής σας κατάστασης που μπορεί να επηρεάσει τα δικαιώματά σας σε παροχές (για παράδειγμα, χορήγηση σύνταξης, εξεύρεση εργασίας).

Ελάχιστες παροχές για τα άτομα που αναζητούν εργασία (παροχή ανεργίας II / επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας)

Κατά τη διάρκεια της περιόδου χορήγησης των παροχών, υποχρεούστε να παρουσιάσετε, εφόσον κληθείτε, στον αρμόδιο φορέα για τις ελάχιστες παροχές (το λεγόμενο «κέντρο απασχόλησης»). Κάθε άρνηση να ανταποκριθείτε σε μια τέτοια κλήση χωρίς βάσιμη αιτιολογία μπορεί να επιφέρει κυρώσεις, υπό μορφή μείωσης παροχών.

Η καταβολή των ελάχιστων παροχών για τα άτομα που αναζητούν εργασία αποτελεί αντικείμενο ειδικού ελέγχου των δικαιωμάτων. Για τις αιτήσεις χορήγησης των συγκεκριμένων παροχών αποφασίζει το κέντρο απασχόλησης. Η ανικανότητα προς εργασία καθορίζεται επίσης από την υπηρεσία απασχόλησης. Σε περίπτωση διαφωνίας, πρέπει να λάβετε ειδική γνωμοδότηση από το εν λόγω κέντρο. Το κέντρο απασχόλησης διαθέτει εξωτερική υπηρεσία για την καταπολέμηση της απάτης από κατάχρηση επιδομάτων.

Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι διαβίωσης

Πότε δικαιούστε παροχές λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;

Παροχές κοινωνικής βοήθειας

Οποιοσδήποτε αδυνατεί να εξασφαλίσει την επιβίωσή του με δικά του οικονομικά μέσα (εισόδημα και περιουσία) ή φυσικά μέσα (ικανότητα εργασίας) ή με τη βοήθεια τρίτων, μπορεί να ζητήσει κοινωνική βοήθεια, εφόσον διαμένει πράγματι στη Γερμανία.

Η νομοθεσία σχετικά με την κοινωνική βοήθεια διαρθρώνεται με άξονα διάφορους τομείς, καθένας από τους οποίους διέπει τις παροχές που αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες καταστάσεις. Οι παροχές που αναφέρονται στην παρούσα ενότητα εντάσσονται στο πλαίσιο χρηματοδοτούμενου από φόρους καθεστώτος ελάχιστων πόρων βάσει εισοδήματος, που αποσκοπεί στη διασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης των ατόμων που χρήζουν βοήθειας και οι οποίοι είναι ανίκανοι προς εργασία, δεν κερδίζουν επαρκές εισόδημα για να καλύψουν τις ανάγκες της οικογένειάς τους (*Bedarfsgemeinschaft*), ή οι οποίοι δεν λαμβάνουν την αναγκαία στήριξη από τρίτους. Ιδίως, τα πρόσωπα κάτω των 65 ετών που δεν μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες τους και είναι προσωρινά ανίκανα για εργασία λαμβάνουν τις παροχές της βοήθειας διαβίωσης (*Hilfe zum Lebensunterhalt*). Τα άτομα που έχουν συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας τους ή τα άτομα άνω των 18 ετών με μόνιμη ολική ανικανότητα για εργασία που οφείλεται σε ιατρικούς λόγους, μπορούν να ζητήσουν συμπλήρωμα σύνταξης γήρατος λόγω αναγκών αλλά και σε περίπτωση μειωμένων αποδοχών (*Grundsicherung im Alter und bei Erwerbsminderung*). Οι άνεργοι που είναι ικανοί προς εργασία αλλά άποροι μπορούν να ζητήσουν τις ελάχιστες παροχές για τα άτομα που αναζητούν εργασία (επίδομα ανεργίας II/επίδομα κοινωνικής πρόνοιας).

Κάθε μέλος νοικοκυριού που θεμελιώνει το συγκεκριμένο δικαίωμα δικαιούται να ζητήσει κοινωνική βοήθεια. Το συνολικό ποσό αυξάνεται αναλόγως του μεγέθους της οικογένειας. Για τον υπολογισμό των παροχών, λαμβάνονται υπόψη το εισόδημα και η περιουσία του αιτούντος και του/της συζύγου ή του/της συντρόφου του με τον οποίο ή την οποία μοιράζεται το νοικοκυριό.

Επίδομα για τους τυφλούς και επίδομα φροντίδας

Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία των ομόσπονδων κρατών, οι πάσχοντες από μερική ή ολική τύφλωση μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να λάβουν επίδομα λόγω τύφλωσης και επίδομα φροντίδας από το αντίστοιχο ομόσπονδο κράτος (*Landesblindengeld* και *Landespflegegeld*). Σε ορισμένα ομόσπονδα κράτη, οι κωφοί και τα άτομα με μεγάλη αναπηρία μπορούν επίσης να ζητήσουν επίδομα φροντίδας. Το δικαίωμα στις εν λόγω παροχές συνδέεται κατ' ανάγκη με την κατοικία ή συνήθη διαμονή στο εκάστοτε ομόσπονδο κράτος.

Τι καλύπτεται;

Παροχές κοινωνικής βοήθειας

Το ύψος των τακτικών παροχών (*Regelsätze*) καθορίζεται από το ομόσπονδο κράτος. Το ύψος των βασικών ποσών εξαρτάται από την ηλικία και τη θέση του δικαιούχου στο νοικοκυριό. Από 1ης Ιανουαρίου 2011, οι «κανονιστικές απαιτήσεις» (*Regelbedarfe*) για ολόκληρη τη Γερμανία ορίζονται ως εξής:

- κανονιστικές απαιτήσεις για τον υπεύθυνο του νοικοκυριού καθώς και για άτομα που μένουν μόνο τους: 374 ευρώ,
- κανονιστικές απαιτήσεις σε περίπτωση συμβίωσης με σύζυγο ή σύντροφο: 337 ευρώ,
- για ενήλικες που δεν ζουν σε δικό τους νοικοκυριό ή δεν ζουν σε κοινό νοικοκυριό ως σύζυγοι, σύντροφοι ή σε σχέση οιονεί ισοδύναμη με γάμο: 299 ευρώ,
- για μέλη του νοικοκυριού ηλικίας κάτω των 6 ετών: 219 ευρώ,
- για μέλη του νοικοκυριού ηλικίας μεταξύ 6 και 14 ετών: 251 ευρώ,
- για μέλη του νοικοκυριού ηλικίας άνω των 14 ετών: 287 ευρώ.

Στα βασικά ποσά μπορούν να προστεθούν οι ακόλουθες παροχές:

- συμπληρώματα για ειδικές ανάγκες που αφορούν ορισμένες κατηγορίες ατόμων (π.χ. παιδιά, μονογονεϊκές οικογένειες, εγκύους, άτομα που χρειάζονται συμπληρωματική τροφή λόγω ορισμένων ασθενειών, κ.λπ.),
- εφάπαξ παροχές που δεν περιλαμβάνονται ως κατ' αποκοπή ποσά στο βασικό ποσό, για αγορά των πρώτων βασικών ειδών ένδυσης (και σε περίπτωση εγκυμοσύνης και τοκετού) ή βασικού εξοπλισμού για το σπίτι (συμπεριλαμβανομένων των οικιακών συσκευών),
- εκπαιδευτική δέσμη (*Bildungs- und Teilhabepaket*) για παιδιά και νεαρά άτομα, το οποίο καλύπτει ιδίως ανάγκες που συνδέονται με σχολικές εκδρομές, προσωπικές σχολικές προμήθειες, παροχή γευμάτων, σχολική μεταφορά, αθλητικές δραστηριότητες, πολιτιστικές δραστηριότητες και δραστηριότητες ψυχαγωγίας και, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, μαθησιακή βοήθεια.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;

Παροχές κοινωνικής βοήθειας

Αποφάσεις για τις αιτήσεις χορήγησης παροχών λαμβάνει ο αρμόδιος για την κοινωνική βοήθεια φορέας. Η μόνιμη ολική ανικανότητα προς εργασία ενός ατόμου ως απαίτηση επιλεξιμότητας για συμπλήρωμα σύνταξης γήρατος με βάση τις ανάγκες και στην περίπτωση μειωμένης ικανότητας βιοπορισμού (*Grundsicherung im Alter und bei Erwerbsminderung*) καθορίζεται από το φορέα ασφάλισης σύνταξης. Ο αρμόδιος για την κοινωνική βοήθεια φορέας διαθέτει εξωτερική υπηρεσία η οποία ελέγχει τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας σε κάθε περίπτωση.

Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια φροντίδα

Πότε δικαιούστε μακροχρόνια φροντίδα;

Στη Γερμανία, οι παροχές μακροχρόνιας φροντίδας παρέχονται σε περίπτωση ανάγκης για φροντίδα («εξάρτηση») κατόπιν αίτησης στο πλαίσιο της υποχρεωτικής ασφάλισης μακροχρόνιας φροντίδας.

Η κοινωνική ασφάλιση μακροχρόνιας φροντίδας (βιβλίο XI του Κοινωνικού Κώδικα *Sozialgesetzbuch SGB XI*) αποτελεί ανεξάρτητο κλάδο της κοινωνικής ασφάλισης, ο οποίος καλύπτει τον κίνδυνο μακροχρόνιας φροντίδας με τρόπο παρόμοιο με εκείνον της ασφάλισης ασθενείας, ατυχημάτων, ανεργίας και γήρατος. Ο πλήρης κατάλογος των παροχών μακροχρόνιας φροντίδας βοηθά στον μετριασμό του φυσικού, πνευματικού και οικονομικού βάρους για τα άτομα που χρειάζονται φροντίδα και για τα μέλη των οικογενειών τους, ως αποτέλεσμα της εν λόγω ανάγκης για μακροχρόνια φροντίδα, και τους δίνει τη δυνατότητα να ζουν αξιοπρεπώς και σύμφωνα με τις επιθυμίες τους, παρά την όποια ανάγκη για φροντίδα.

Όσοι καλύπτονται από υποχρεωτική ιδιωτική ασφάλιση ασθενείας καλύπτονται αυτομάτως και από υποχρεωτική ιδιωτική ασφάλιση μακροχρόνιας φροντίδας. Για την απόδοση δικαιώματος παροχών στο πλαίσιο της υποχρεωτικής ασφάλισης μακροχρόνιας φροντίδας, απαιτείται ελάχιστος χρόνος ασφάλισης δύο ετών. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της υποχρεωτικής ασφάλισης μακροχρόνιας φροντίδας, ένα άτομο χρήζει φροντίδας εφόσον, ως αποτέλεσμα σωματικής, ψυχικής ή νοητικής ασθένειας ή αναπηρίας, αναμένεται να χρειαστεί μακροχρόνια βοήθεια για την επιτέλεση των καθημερινών δραστηριοτήτων για τουλάχιστον έξι μήνες. Η σχετική ανάγκη φροντίδας αφορά τους τομείς της προσωπικής υγιεινής, της σίτισης, της κινητικότητας, καθώς και της γενικής φροντίδας και οικιακής βοήθειας. Το ποσό των παροχών μακροχρόνιας φροντίδας εξαρτάται από την έκταση των αναγκών φροντίδας, όπως αυτή καθορίζεται από την ιατρική υπηρεσία του ταμείου ασφάλισης ασθενείας, παρά από την ηλικία ή το εισόδημα του δικαιούχου. Αυτό σημαίνει ότι, κατά κανόνα, μόνο όσοι εμπίπτουν τουλάχιστον στην κατηγορία I μπορούν να λαμβάνουν παροχές μακροχρόνιας φροντίδας. Για ορισμένες παροχές (τις λεγόμενες «ελάχιστες παροχές»), αρκεί ένα χαμηλότερο επίπεδο αναγκών φροντίδας για να θεμελιωθεί σχετικό δικαίωμα του ενδιαφερόμενου.

Άτομα με περιορισμένες ανάγκες φροντίδας (για λιγότερα από 90 λεπτά ημερησίως) ή άτομα με μερική ασφαλιστική κάλυψη («*Teilkaskoversicherung*») των οποίων παροχές δεν επαρκούν για την κάλυψη των πραγματικών δαπανών τους, μπορούν σε ειδικές περιπτώσεις να λαμβάνουν παροχές στο πλαίσιο του καθεστώτος κοινωνικής βοήθειας.

Οι παροχές φροντίδας στο πλαίσιο της λεγόμενης «κοινωνικής βοήθειας» χορηγούνται μόνο σε περίπτωση οικονομικής εξάρτησης, δηλαδή εάν το άτομο που χρήζει φροντίδας δεν μπορεί ούτε να καλύψει το ίδιο τις συνολικές δαπάνες των υπηρεσιών φροντίδας ούτε να τις λάβει από άλλους.

Επιπλέον, η υποχρεωτική ασφάλιση μακροχρόνιας φροντίδας και άλλοι άτυποι φροντιστές προβλέπουν την καταβολή συνταξιοδοτικών εισφορών, τις δαπάνες ασφάλισης από ατυχήματα, την καταβολή εισφορών για την ασφάλιση ανεργίας κατά τις περιόδους παροχής φροντίδας, καθώς και άλλες υποστηρικτικές παροχές, όπως δωρεάν μαθήματα κατάρτισης, δυνατότητες παροχής προσωρινής φροντίδας και αντικαταστάτη φροντιστή κ.λπ.

Τι καλύπτεται;

Παροχές σε είδος

Πέραν της πρόβλεψης του νόμου για παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών φροντίδας προς όλους, στις παροχές σε είδος περιλαμβάνονται κυρίως οι ακόλουθες:

- παροχή κατ' οίκον φροντίδας και βοήθειας από εξωτερικά ιατρεία ή μεμονωμένους φροντιστές,
- καταβολή κατ' αποκοπή ποσού για την κάλυψη των δαπανών περίθαλψης σε κέντρο φροντίδας (περιλαμβανομένης της βραχυπρόθεσμης περίθαλψης (*Kurzzeitpflege*)).

(Για την κατηγορία III, το ποσό των παροχών σε είδος ανέρχεται στα 1.510 ευρώ (από 1ης Ιανουαρίου 2012 και στο εξής: 1.550 ευρώ) και για τις λεγόμενες «βεβαρημένες» περιπτώσεις στα 1.918 ευρώ)

Το ύψος των παροχών αυτών εξαρτάται από τον βαθμό εξάρτησης και καθορίζεται από τον νόμο.

Υπάρχουν επίσης συνοδευτικές παροχές με σκοπό τη συμπλήρωση της κατ' οίκον φροντίδας, όπως η παροχή προσωρινής φροντίδας (*Verhinderungspflege*), η βραχυπρόθεσμη φροντίδα (*Kurzzeitpflege*) καθώς και η φροντίδα σε κέντρα ημέρας και νύχτας (*Tages- und Nachtpflege*).

Συμπληρωματικά προς τις παροχές κατ' οίκον φροντίδας είναι επίσης δυνατή η χορήγηση βοηθημάτων και λοιπών συσκευών για τη διευκόλυνση της παροχής των υπηρεσιών φροντίδας ή των οικιακών δραστηριοτήτων ή μέσω μέτρων για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης.

Πρόσθετες παροχές φροντίδας προβλέπονται για άτομα που χρήζουν εκτεταμένης γενικής φροντίδας (π.χ. άτομα με άνοια, άτομα με νοητική αναπηρία και άτομα με νοητικές ασθένειες).

Οι παροχές είναι απεριόριστης διάρκειας εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις θεμελίωσης του δικαιώματος.

Παροχές σε χρήμα

Εάν το άτομο που χρήζει φροντίδας επιθυμεί να μεριμνά μόνο του για τη φροντίδα, μπορεί να ζητήσει επίδομα φροντίδας προκειμένου να εξασφαλίσει με προσήκοντα τρόπο την αναγκαία βασική φροντίδα και οικιακή βοήθεια. Το ύψος της εν λόγω παροχής εξαρτάται από τον βαθμό εξάρτησης. Για την κατηγορία III, ανέρχεται σε 685 ευρώ (από 1ης Ιανουαρίου 2012 και στο εξής: 700 ευρώ).

Οι παροχές σε χρήμα και σε είδος μπορούν να συνδυαστούν: εάν το άτομο που χρήζει φροντίδας αιτείται μέρος μόνο των παροχών σε είδος, δικαιούται επίσης να λαμβάνει αναλογικό επίδομα φροντίδας. Πέραν του δικαιώματός του σε ημερήσια φροντίδα, ο δικαιούχος διατηρεί κατά 50% και το αντίστοιχο δικαίωμα σε παροχή περίθαλψης σε είδος ή στο επίδομα φροντίδας.

Η επιλογή μεταξύ παροχών σε είδος και παροχών σε χρήμα είναι ελεύθερη.

Οι παροχές είναι απεριόριστης διάρκειας εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις θεμελίωσης του δικαιώματος.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια φροντίδα;

Η ιατρική υπηρεσία του ταμείου ασφάλισης ασθενείας, η οποία αποτελείται κατά κύριο λόγο από γιατρούς και προσωπικό που ειδικεύεται στην παροχή φροντίδας, εκπονεί την προβλεπόμενη αξιολόγηση προκειμένου να καθορίσει την ανάγκη μακροχρόνιας φροντίδας.

Κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης, λαμβάνονται υπόψη τέσσερις δείκτες: προσωπική υγιεινή, διατροφή, κινητικότητα και οικιακές εργασίες.

Παράρτημα: Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις προϋποθέσεις θεμελίωσης δικαιωμάτων και τις επιμέρους παροχές κοινωνικής ασφάλισης στη Γερμανία μπορείτε να λάβετε από τους δημόσιους φορείς που διαχειρίζονται το σύστημα κοινωνικής προστασίας.

Για ζητήματα που αφορούν παροχές ασφάλισης σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη πρέπει να απευθύνεστε στους ακόλουθους φορείς:

Υποχρεωτική ασφάλιση ασθένειας και ασφάλιση μακροχρόνιας φροντίδας

GKV Spitzenverband, Abteilung
Deutsche Verbindungsstelle
Krankenversicherung – Ausland (DVKA)
[Φορέας διασύνδεσης της Γερμανίας για την ασφάλιση ασθένειας στο εξωτερικό]
Pennefeldsweg 12 c
53177 Βόννη
Τηλ.: (49-228) 95300
<http://www.dvka.de>

Ασφάλιση για ατυχήματα

Deutsche Verbindungsstelle
Unfallversicherung – Ausland
[Κεντρική ομοσπονδία ενώσεων ασφάλισης αστικής ευθύνης βιομηχανικών εργοδοτών]
Alte Heerstr. 111,
53757 Sankt Augustin
Τηλ.: (49-2241) 231 01
<http://www.dguv.de>

Ασφάλιση ανεργίας και οικογενειακά επιδόματα

Bundesagentur für Arbeit
[Ομοσπονδιακή υπηρεσία απασχόλησης]
Regensburger Straße 104
90478 Νυρεμβέργη
Τηλ.: (49-911) 179 0
<http://www.europaserviceba.de>
<http://www.arbeitsagentur.de>

Φορείς διασύνδεσης για την υποχρεωτική ασφάλιση συντάξεως

Deutsche Rentenversicherung
<http://www.deutsche-rentenversicherung.de>

Ελλάδα, Λιχτενστάιν, Ελβετία, Κύπρος
Deutsche Rentenversicherung Baden-Württemberg
76122 Καρλσρούη
Τηλ.: (49-721) 825 0
And
70429 Στουτγάρδη
Τηλ. (49-711) 848 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-bw.de>

Πολωνία
Deutsche Rentenversicherung Berlin-Brandenburg
Knobelsdorffstr. 92
14059 Βερολίνο
Τηλ.: (49-30) 3002 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-berlin-brandenburg.de>

Ουγγαρία
Deutsche Rentenversicherung Mitteldeutschland
Kranichfelder Straße 3
99097 Erfurt
Τηλ.: (49-361) 482 0

Βουλγαρία
Deutsche Rentenversicherung Mitteldeutschland
Paracelsusstraße 21
06114 Halle
Τηλ.: (49-345) 213 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-mitteldeutschland.de>

Σλοβενία, Σλοβακία, Τσεχική Δημοκρατία
Deutsche Rentenversicherung Bayern Süd
84024 Landshut
Τηλ.: (49-871) 81 0

Αυστρία
Deutsche Rentenversicherung Bayern Süd
81729 Μόναχο
Τηλ.: (49-89) 6781 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-bayernsued.de>

Δανία, Φινλανδία, Νορβηγία, Σουηδία
Deutsche Rentenversicherung Nord
Ziegelstraße 150
23556 Lübeck
Τηλ.: 0451 485-0

Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία
Deutsche Rentenversicherung Nord
Platanenstr. 43
17033 Neubrandenburg
Τηλ.: (49-395) 370 0

Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο
Deutsche Rentenversicherung Nord
Friedrich-Ebert-Damm 245
22159 Αμβούργο
Τηλ.: (49-40) 5300 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-nord.de>

Βέλγιο, Ισπανία
Deutsche Rentenversicherung Rheinland
40194 Düsseldorf
Τηλ.: (49-211) 937 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-rheinland.de>

Γαλλία, Λουξεμβούργο
Deutsche Rentenversicherung Rheinland-Pfalz
Eichendorffstraße 4-6
67346 Speyer
Τηλ.: (49-6232) 17 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-rlp.de>

Ιταλία, Μάλτα
Deutsche Rentenversicherung Schwaben
Dieselstr. 9
86154 Augsburg
Τηλ.: (49-821) 500 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-schwaben.de>

Πορτογαλία
Deutsche Rentenversicherung Nordbayern
Friedenstraße 12/14
97072 Würzburg
Τηλ.: (49-931) 802 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-nordbayern.de>

Ισλανδία, Κάτω Χώρες
Deutsche Rentenversicherung Westfalen
Gartenstraße 194
48125 Münster
Τηλ.: (49-251) 238 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-westfalen.de>

Φορέας διασύνδεσης για όλες τις χώρες όταν έχουν καταβληθεί εισφορές στο φορέα ασφάλισης

Deutsche Rentenversicherung Bund
10704 Βερολίνο
Τηλ.: (49-30) 865 1
<http://www.deutsche-rentenversicherung-bund.de>

Φορέας διασύνδεσης για ανθρακωρύχους, σιδηροδρομικούς υπαλλήλους και ναυτικούς

Deutsche Rentenversicherung Knappschaft-Bahn-See
[Γερμανικό συνταξιοδοτικό ασφαλιστικό σύστημα για ανθρακωρύχους,
σιδηροδρομικούς υπαλλήλους και ναυτικούς]
Pieperstraße 14-28
44789 Μπόχουμ
Τηλ.: (49-234) 304 0
<http://www.deutsche-rentenversicherung-knappschaft-bahn-see.de>

Οργανισμός συνδέσεως για συντάξεις γήρατος για τους αγρότες

Spitzenverband der landwirtschaftlichen Sozialversicherung
[Οργανισμός ομπρέλα για την κοινωνική ασφάλιση των αγροτών]
Weißensteinstraße 70-72
34131 Kassel
Tel.: (49-561) 9359 - 0
<http://www.lsv.de>